

Informe 42/97-D

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

Fiscalització economicofinancera,
de legalitat i pressupostària

Exercici 1996

**Sindicatura de Comptes
de Catalunya**

A Barcelona, el dia 14 de juliol de 1998, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, Sr. Ferran Termes i Anglès, amb l'assistència dels síndics Srs. Manuel Cardeña i Coma, Josep M. Carreras i Puigdengolas, Marià Nicolàs i Ros, Jordi Petit Fontserè, Manuel Barrado i Palmer, i Xavier Vela i Parés, actuant-hi com a secretària, la secretària general de la Sindicatura, Sra. M. Àngels Barbarà i Fondevila, i com a ponent el síndic Sr. Jordi Petit Fontserè, s'acorda aprovar, amb deliberació prèvia, l'informe de fiscalització de regularitat 42/97-D relatiu a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), exercici 1996.

ÍNDEX

ABREVIATURES	7
1. INTRODUCCIÓ	9
1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME	9
1.1.1. Objecte i abast material	9
1.1.2. Abast temporal i metodologia	9
1.2. INTRODUCCIÓ A LA SOCIETAT FISCALITZADA	10
1.2.1. Antecedents, creació i naturalesa jurídica	10
1.2.2. Competències de FGC i objecte social	11
1.2.3. Òrgans de govern i administració	12
1.2.4. Titularitat dels béns conseqüència del traspàs de competències	13
1.2.5. Normativa bàsica aplicable	14
2. FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA	15
2.1. ESTATS FINANCERS	15
2.2. NOTES AL BALANÇ DE SITUACIÓ	17
2.2.1. Immobilitzacions immaterials	17
2.2.2. Immobilitzacions materials	19
2.2.3. Immobilitzacions financeres	22
2.2.4. Despeses a distribuir en diversos exercicis	23
2.2.5. Deutors	24
2.2.6. Tresoreria i Inversions financeres temporals	25
2.2.7. Fons propis	26
2.2.8. Ingressos a distribuir en diversos exercicis	30
2.2.9. Provisions per a riscos i despeses	32
2.2.10. Creditors a llarg termini	33
2.2.11. Creditors a curt termini	34
2.2.12. Administracions públiques	35
2.3. NOTES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES	41
2.3.1. Import net de la xifra de negocis	41
2.3.2. Altres ingressos d'explotació	42
2.3.3. Despeses de personal	42
2.3.4. Dotacions per a amortització d'immobilitzat	44
2.3.5. Altres despeses d'explotació	45
2.3.6. Despeses extraordinàries	46
3. FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA	47
3.1. LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA D'EXPLOTACIÓ	48
3.1.1. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Xarxa Principal	49
3.1.2. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió La Molina	52
3.1.3. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Vall de Núria	54

3.1.4.	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Funiculars de Montserrat	57
3.1.5.	Resum de la liquidació del pressupost d'explotació elaborat per FGC	58
4.	FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT	60
4.1.	CONTRACTACIÓ	60
4.1.1.	Legislació aplicable	60
4.1.2.	Procediments emprats per FGC	63
4.1.3.	Treball realitzat	63
4.1.4.	Conclusions	65
4.2.	FISCALITZACIÓ DEL PROGRAMA D'ACTUACIÓ, D'INVERSIONS I DE FINANÇAMENT (PAIF)	67
4.2.1.	Fonaments legals	67
4.2.2.	Pla d'Actuació de FGC	68
5.	CONCLUSIONS FINALS	70
6.	TRÀMIT D'AL·LEGACIONS	77

ABREVIATURES

BOICAC:	Butlletí Oficial de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes
CP:	Contracte-Programa
DOCE:	Diari Oficial de les Comunitats Europees
DPTiOP:	Departament de Política Territorial i Obres Públiques
FEVE:	Ferrocarriles Españoles de Vía Estrecha
FGC:	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
FMGP,SA:	Ferrocarrils de Muntanya de Grans Pendants, SA
GISA:	Gestió d'Infraestructures, SA
IGAE:	Intervenció General de l'Administració de l'Estat
IRPF:	Impost sobre la Renta de les Persones Físiques
Línia CAT:	Línia de catalans
MPTA:	Milions de pessetes
NLBP:	Nova Línia Barcelona Perpinyà
PA:	Pla d'Actuació de la divisió de Xarxa Principal 1996-1998
PAIF:	Programa d'actuació, d'inversions i de finançament
PGC:	Pla General de Comptabilitat
SCC:	Sindicatura de Comptes de Catalunya
UT:	Unitat de transport
VM,SA:	Viatges de Muntanya, SA

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME

1.1.1. Objecte i abast material

De conformitat amb la normativa vigent, aquesta Sindicatura de Comptes emet el present Informe de Fiscalització relatiu a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC). Cal dir que la Sindicatura ja va realitzar un informe de fiscalització referent a FGC sobre l'exercici 1992 (vegeu D-17/93-F).

L'abast d'aquest Informe és el control de regularitat i, així, ha consistit en:

- a) Anàlisi dels estats financers per tal de verificar que representen d'una manera fidel i veraç la situació patrimonial i financera de la societat, incloent-hi la informació necessària i suficient per a la seva adequada comprensió i interpretació.
- b) Anàlisi de les liquidacions pressupostàries, així com l'avaluació de la seva correcta realització en termes econòmics i financers.
- c) Anàlisi del compliment de la legalitat que li és aplicable, tant des del punt de vista comptable, pressupostari i contractual com de funcionament.
- d) Avaluació del control intern i dels procediments emprats per la societat en la seva sistemàtica comptable i de control intern.

D'altra banda, l'avaluació de la gestió de l'activitat de FGC, el seu control així com el grau de compliment del Contracte-Programa entre l'Administració de l'estat, la Generalitat de Catalunya i FGC, que regula en línies generals la seva actuació, ha estat l'objecte d'una fiscalització específica per part d'aquesta Sindicatura de Comptes i ha donat lloc a un informe individualitzat: l'Informe de fiscalització de gestió 42/98-D.

1.1.2. Abast temporal i metodologia

1.1.2.1. Abast temporal

Aquest Informe es refereix a l'exercici 1996, tot i que, en certs aspectes, com ara el fons social o les liquidacions de pressupostos, es fa referència a exercicis anteriors i posteriors.

1.1.2.2. Metodologia

Les proves realitzades, de compliment i substantives, han estat aquelles que, de

forma selectiva, s'han considerat necessàries per tal d'obtenir evidència suficient i adient, amb l'objectiu d'aconseguir una base raonable que permeti manifestar les conclusions que es desprenen del treball realitzat sobre la informació economicofinancera i els preceptes legals que li són d'aplicació, d'acord amb les normes d'auditoria pública generalment acceptades.

1.2. INTRODUCCIÓ A LA SOCIETAT FISCALITZADA

1.2.1. Antecedents, creació i naturalesa jurídica

Pel Reial decret 2115/78, de 28 de juliol, de traspàs de competències en matèries d'Interior, Turisme, activitats molestes, insalubres, nocives i perilloses i Transports, es van transferir a la Generalitat de Catalunya les competències sobre l'establiment, l'organització, l'explotació i la inspecció de ferrocarrils que no tinguessin àmbit estatal, que circulessin íntegrament pel territori de Catalunya i que no estiguessin integrats a RENFE.

Així mateix, l'esmentada disposició establí que els serveis ferroviaris explotats en aquell moment per FEVE (Ferrocarriles Españoles de Vía Estrecha) al territori de Catalunya, passessin a ser explotats, amb el mateix caràcter que tinguessin, per la Generalitat de Catalunya.

En relació a aquest traspàs de competències, i a fi d'organitzar els ferrocarrils en l'àmbit de Catalunya, es va fer necessari crear un ens públic, amb personalitat jurídica pròpia, l'objectiu del qual fos gestionar, explotar i coordinar totes les línies de ferrocarril traspassades a la Generalitat, per tal de vetllar per la seva situació econòmica, financera, i millorar el servei.

A tal fi, pel Decret de 5 de setembre de 1979 es creà l'empresa de la Generalitat Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, que ha d'ajustar la seva activitat a l'ordenament jurídic privat, de les previstes en l'art. 1.b), 1r de la Llei 4/1985, de 29 de març, de l'estatut de l'empresa catalana. La finalitat de FGC es definia com la d'explotar, gestionar i coordinar els ferrocarrils traspassats en virtut del RD 2115/1978 abans esmentat, i d'aquells que la Generalitat de Catalunya creï i exploti en el futur, i d'aquells altres mitjans de transports que li siguin encomanats per la Generalitat.

FGC està adscrita al Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

Amb posterioritat, per acords presos pel Consell executiu de la Generalitat en sessions de 15 de juliol i de 5 i 6 de setembre de 1985 (publicats per Ordre de 19 de setembre de 1985), s'autoritza FGC perquè assumeixi per transferència la titularitat de les concessions de transports de les quals n'era concessionària així com de qualsevol altra que tingués atorgada, la Societat Ferrocarrils de Muntanya de Grans Pendants (d'ara endavant FMGP, SA), prèvia renúncia d'aquesta.

FMGP, SA era titular de les concessions següents:

- Ferrocarrils Ribes-Núria.
- Funiculars de Montserrat.
- Servei públic regular de transports per carretera entre el Monestir de Montserrat i Santa Cecília.
- L'estació d'esquí de la Vall de Núria.
- L'estació d'esquí La Molina.

La renúncia de FMGP, SA era també per a qualsevol indemnització o compensació econòmica, àdhuc per raó del patrimoni i béns afectes a les concessions que haguessin de revertir a l'Administració concedent, bé que amb l'excepció dels drets de tercers i de les obligacions en què hagin de quedar subrogats l'Administració o el titular de la gestió i explotació dels serveis objecte de les concessions renunciades.

Així mateix FGC queda subrogada en els drets i obligacions laborals amb els treballadors de FMGP, SA i en els crèdits i contractes de subministraments concertats per aquesta Societat.

Després d'aquest traspàs de la titularitat de les concessions, la Societat FMGP, SA va mantenir la seva existència, amb els mateixos accionistes, però sense cap tipus de contingut i ni d'activitat (l'accionista majoritari era la Generalitat de Catalunya que havia entrat a participar en el capital l'any 1982). Actualment, FMGP, SA porta a terme les obres de reconstrucció del Santuari de Núria així com l'explotació de les activitats hoteleres, tot i que aquestes darreres de forma subarrendada.

FGC va ser constituïda per temps indefinit. L'actual domicili social és a Pau Casals, 24, de Barcelona, tot i que té diverses dependències distribuïdes per la mateixa ciutat (carrer Diputació, 239; estació de Sarrià, etc.).

1.2.2. Competències de FGC i objecte social

L'article 2 dels estatuts socials vigents estableix que la competència de FGC s'estén a les línies de ferrocarrils transferides a la Generalitat; a aquelles que, en mèrits de la legislació vigent li siguin transferides, d'ara endavant; a d'altres que en el futur pugui legalment establir o assolir la Generalitat de Catalunya d'acord amb l'article 148.5 de la Constitució. A més a més, la competència de FGC s'esten a qualsevol altre mitjà de transport que s'estableixi propi o de tercers, encarregat per la Generalitat, i als serveis de transport per carretera i camins públics que puguin ser complementaris o substitutius del ferrocarril.

Tenint en compte les competències prèviament definides, l'article 3 dels mateixos estatuts estableix l'objecte social de FGC, que és el següent:

"L'objectiu de FGC és el de l'organització, l'explotació, la supressió i l'aixecament

de les línies i altres mitjans de transport que s'esmenten en l'article anterior, així com de les seves activitats complementàries.

En relació amb l'esmentat objectiu, FGC podrà realitzar adquisicions, transmissions, obres i serveis que siguin convenients per a la seva millor explotació; ampliar, renovar o millorar els establiments i els mitjans d'explotació; dur a terme totes les activitats mercantils, industrials i de serveis que consideri convenients i siguin base, desenvolupament o conseqüència de l'explotació directa o indirecta de les línies ferroviàries i dels altres mitjans de transport que, com a principals o complementaris, tingui al seu càrrec, i realitzar, per al compliment de les seves funcions i de conformitat amb les normes aplicables, tota classe d'actes de gestió i disposició relacionats amb els objectius anteriors o complementaris o que els substitueixi.

A la vegada, podrà dur a terme la promoció urbanística, la gestió i la disposició de serveis comercials i turístics i la seva explotació sobre béns immobles situats en terrenys d'influència dels serveis de transport dels quals n'és concessionària i podrà crear, promocionar o conservar zones i activitats d'esport i turisme."

Aquest últim paràgraf s'afegeix a la definició de l'objecte social anteriorment vigent, en virtut del Decret 285/96, de 23 de juliol, de modificació de certs articles dels estatuts socials de FGC.

1.2.3. Òrgans de govern i administració

L'article 8 dels estatuts socials estableix que FGC es regirà per un Consell d'administració, que tindrà a càrrec seu, amb plena responsabilitat davant el Govern de la Generalitat, l'administració, gestió i direcció de l'empresa. Així mateix, l'article 11 estableix que el director exercirà les facultats executives quant a la gestió i administració de FGC dins els límits i d'acord amb les directrius establertes pel mateix Consell.

1.2.3.1. Consell d'administració

Els articles 8 a 20 (ambdós inclosos) dels estatuts regulen el funcionament i les atribucions del Consell d'administració.

El Consell d'administració està compost pel president, vicepresident i consellers. Tots els membres del Consell són nomenats i separats per acord del Consell executiu a proposta del conseller de Política Territorial i Obres Públiques. El president és designat entre els seus membres, mentre que el director general de Transports n'és el vicepresident .

La composició dels consellers es defineix en l'article 10. Han de ser 13 consellers, representants dels departaments, municipis, etc. que indica l'esmentat article i que

exposem a continuació, juntament amb la composició del Consell d'administració a 31 de desembre de 1996:

- President: Sr. Enric Roig i Solés
- Vicepresident: El Director general de transports, Sr. Enric Ticó i Buxadós
- Secretari: Sr. Juli Molinario i Valls
- Consellers:
 - Un representant del Departament de Governació:
 - Sr. Enric Prior i Barrull
 - Un representant del Departament d'Economia i Finances:
 - Sr. Enric Arderiu i Gras
 - Un representant del Departament de Política Territorial i Obres Públiques:
 - Sr. Juli Molinario i Valls (ahora que Secretari)
 - Un representant del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme:
 - Sr. Josep Cortadellas i Gratacós
 - Dos representants dels municipis als que doni servei l'empresa FGC:
 - Sr. Jaume Armenteras i Soteras, alcalde de l'Ajuntament de la Pobla de Claramunt
 - Sr. Eduard Pallejà i Sedó, alcalde de l'Ajuntament de Rubí
 - Un representant de l'Entitat Metropolitana del Transport:
 - Sr. Francesc Xavier Vila i Blanché
 - Tres especialistes en gestió d'empreses designats pel conseller de Política Territorial i Obres Públiques:
 - Sr. Emili Cuatrecasas i Figueras
 - Sr. Enric Roig i Solés (ahora que president)
 - 1 plaça vacant que es va cobrir el maig de 1997 amb el nomenament del Sr. Josep Bernis i Calatayud
 - Dos representants del personal laboral:
 - Sr. Carles Chafer i Castilla, representant d'UGT
 - Sr. José Navarrete i Cano, representant de CCOO
 - El director de FGC: Sr. Miquel Llevat i Vallespinosa

1.2.4. Titularitat dels béns conseqüència del traspàs de competències

Com hem dit, pel Reial decret 2115/78, de 26 de juliol, s'acordà el traspàs a la Generalitat de Catalunya de les competències en els serveis, institucions i mitjans materials i personals en matèria de transports.

L'acord del Consell de Ministres de 27 d'octubre de 1978 determinà el personal, documentació, patrimoni i altres mitjans materials necessaris per a l'exercici de les competències transferides. A tal efecte, es determinà que FEVE lliuraria a la Generalitat de Catalunya el dia 1 de novembre de 1978 les línies de la Compañía General de Ferrocarriles Catalanes, SA (Barcelona-Manresa; Barcelona-Igualada i branques), de l'Ajuntament de Barcelona (Barcelona-Sarrià i branques Reina Elisenda, Gràcia i Tibidabo), i de Ferrocarriles de Catalunya, SA (Sarrià-Terrassa; branca Sant Cugat-Sabadell i Funicular de Vallvidrera).

L'acord abans esmentat establí que la Generalitat de Catalunya continuaria l'explotació de les anteriors línies amb el mateix caràcter provisional amb el que ho venia fent FEVE fins que finalitzessin, per part del Ministeri de Transports i Comunicacions (actualment Ministeri de Foment), els expedients de rescat de les corresponents concessions.

Un cop acabats els expedients de rescat mitjançant les corresponents escriptures públiques, es van integrar al patrimoni de l'Estat tots els béns mobles i immobles de les concessionàries.

Va ser llavors quan FEVE, per l'Acta de 2 de novembre de 1979, va fer lliurament a la Generalitat de Catalunya dels serveis que havia explotat fins a la data i s'establí un període de 6 mesos per a realitzar els inventaris dels serveis a traspasar.

Finalment, el 13 de maig de 1993, se signà l'Acta de cessió dels béns, el que va suposar la transmissió de la titularitat, de l'Administració Central a la Generalitat. En l'actualitat, s'estan duent a terme els tràmits per a la inscripció dels béns en el Registre de la Propietat.

1.2.5. Normativa bàsica aplicable

- Llei 11/1981, de 7 de setembre, de patrimoni de la Generalitat.
- Decret legislatiu 9/1994, de 13 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.
- Llei 4/1985, de 29 de març, de l'estatut de l'empresa pública catalana.
- Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres.
- Reial Decret 1211/1990, de 28 de setembre, d'aprovació del reglament de la llei d'ordenament dels transports terrestres.
- Lleis de pressupostos anuals de la Generalitat.
- Legislació mercantil general.

- Normativa fiscal general.

2. FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA

2.1. ESTATS FINANCERS

Els comptes anuals de FGC corresponents a l'exercici 1996, que comprenen el Balanç de situació a 31 de desembre, el Compte de pèrdues i guanys i la Memòria corresponents a l'exercici anual acabat en la referida data, han estat auditats per AUDIHISPANA, presentant l'informe una opinió favorable.

Pel que fa a la Intervenció General del Departament d'Economia i Finances, aquesta va elaborar un informe de control financer corresponent a l'exercici 1995.

Tot i això, aquesta Sindicatura de Comptes ha realitzat, de manera complementària, altres proves i aplicat altres procediments necessaris en relació a certs aspectes que s'han considerat fonamentals per la materialitat del seu import, pel concepte que recullen o pel risc d'auditoria que suposen.

Val a dir que la fiscalització esmentada ha suposat que es revisin alhora aspectes economicofinancers i aspectes de procediment, de control intern i de legalitat.

A continuació es presenta el Balanç de situació a 31 de desembre de 1995 i de 1996, així com els Comptes de pèrdues i guanys dels exercicis finalitzats a 31 de desembre de 1995 i de 1996.

Balanç de situació a 31 de desembre de 1995 i de 1996

ACTIU	Saldo a 31.12.95	Saldo a 31.12.96
B) IMMOBILITZAT		
II. Immobilitzacions immaterials	4.884.013	4.971.963
III. Immobilitzacions materials	54.821.049	60.097.615
IV. Immobilitzacions financeres	150.891	122.602
	59.855.953	65.192.180
C) DESPESES A DISTR. EN DIVERSOS EXERCICIS	1.168.214	1.278.872
D) ACTIU CIRCULANT		
II. Existències	483.000	475.737
III. Deutors	5.103.184	5.391.641
IV. Inversions financeres temporals	-	475.512
VI. Tresoreria	1.725.601	1.880.461
VII. Ajustaments per periodificació	28.381	140.051
	7.340.167	8.363.402
TOTAL ACTIU	68.364.333	74.834.454
PASSIU		
A) FONS PROPIS		
I. Capital subscrit	38.793.394	43.677.770
III. Reserva de revalorització	3.791.341	3.791.341
V. Resultats d'exercicis anteriors	188.238	120.937
VI. Pèrdues i guanys (benefici o pèrdua)	(679.071)	568.520
	42.093.902	48.158.568
B) INGRESSOS A DISTR. EN DIVERSOS EXERCICIS	5.669.395	5.224.095
C) PROVISIONS PER A RISCOS I DESPESES	342.523	337.938
D) CREDITORS A LLARG TERMINI	13.659.103	12.198.169
E) CREDITORS A CURT TERMINI	6.599.411	8.915.683
TOTAL PASSIU	68.364.333	74.834.454

Imports en milers de pessetes

Font: Comptes anuals de FGC de l'any 1996

Compte de pèrdues i guanys dels exercicis anuals finalitzats a 31 de desembre de 1995 i de 1996

DEURE	1995	1996
A) DESPESES		
1. Consums d'explotació	299.577	311.259
2. Despeses de personal	7.164.711	7.280.503
3. Dotacions per a amortitzacions d'immobilitzat	2.659.648	3.199.429
5. Altres despeses d'explotació	2.327.293	2.654.651
I. BENEFICIS D'EXPLOTACIÓ	762.619	1.748.598
6. Despeses financeres i assimilables	1.210.480	938.100
8. Diferències negatives de canvi	12.599	3.302
III. BENEFICIS DE LES ACTIVITATS ORDINÀRIES	0	972.181
10. Pèrdues procedents de l'immobilitzat	17.215	12.624
12. Despeses extraordinàries	481.076	319.274
13. Despeses i pèrdues d'altres exercicis	37.804	78.175
IV. BENEFICIS ABANS D'IMPOSTOS	0	568.520
VI. RESULTAT DE L'EXERCICI (BENEFICIS)	0	568.520
HAYER	1995	1996
B) INGRESSOS		
1. Ingressos d'explotació	13.213.849	15.194.440
a) Import net de la xifra de negoci	5.388.321	6.103.459
b) Altres ingressos d'explotació	7.825.528	9.090.981
2. Ingressos financers	288.536	164.412
3. Diferències positives de canvi	6.443	572
II. RESULTATS FINANCERS NEGATIUS	928.101	776.417
III. PÈRDUES DE LES ACTIVITATS ORDINÀRIES	165.481	0
4. Beneficis en alienació d'immobilitzat	9.763	805
7. Ingressos extraordinaris	4.141	3.003
8. Ingressos i beneficis d'altres exercicis	8.602	2.603
IV. RESULTATS EXTRAORDINARIS NEGATIUS	513.590	403.661
V. PÈRDUES ABANS D'IMPOSTOS	679.071	0
RESULTATS DE L'EXERCICI (PÈRDUES)	679.071	0

Imports en milers de pessetes

Font: Comptes anuals de FGC de l'any 1996

2.2. NOTES AL BALANÇ DE SITUACIÓ

2.2.1. Immobilitzacions immaterials

El moviment dels comptes de l'immobilitzat immaterial i la seva amortització acumulada al llarg de l'exercici 1996 és el següent:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA – INFORME 42/97-D

	Saldo a 31.12.95	Altes	Baixes	Traspassos	Saldo a 31.12.96
Despeses recerca i desenvolupament	4.527.469	353.914	(228.157)	(199.225)	4.454.001
Concessions, patents, llicències, marques i similars	18.738	409	0	0	19.146
Aplicacions informàtiques	834.554	241.597	0	100.066	1.176.217
Amortitzacions	(496.748)	(459.945)	228.157	51.135	(677.402)
TOTAL	4.884.013	135.975	0	(48.024)	4.971.963

Imports en milers de pessetes

Font: Dades extretes dels comptes anuals de FGC

Per la materialitat del seu import analitzem l'apartat de "Despeses de recerca i desenvolupament". S'inclou el cost de certs projectes i estudis, el detall dels quals, per divisions, és el següent:

	Xarxa Principal	La Molina	Vall de Núria	Funiculars de Montserrat	TOTAL
Projecte cremallera Montserrat	385.538	0	0	0	385.538
Línia NLBP (*)	3.491.038	0	0	0	3.491.038
Investigacions, estudis i projectes	481.044	20.484	75.097	800	577.425
TOTAL	4.357.620	20.484	75.097	800	4.454.001

Imports en milers de pessetes

(*): NLBP: Nova Línia Barcelona Perpinyà

Font: Dades extretes dels majors de FGC

a) Projecte cremallera a Montserrat: Correspon a un encàrrec que el Govern de la Generalitat va fer a FGC. Es tracta d'un projecte per a la construcció d'un ferrocarril cremallera de Monistrol a Montserrat. El projecte està enllestit des de 1992, però no es preveu realitzar la seva construcció.

b) Línia NLBP: Correspon també a un encàrrec del Govern de la Generalitat a FGC, per a l'estudi i avantprojecte d'una línia ferroviària d'ample europeu entre Barcelona i la frontera francesa, per a l'enllaç amb la xarxa europea d'alta velocitat. Aquest projecte va ser encarregat pel DPTiOP i actualment està acabat.

Ambdós projectes han estat subvencionats. El tractament comptable d'aquestes aportacions ha estat comptabilitzar-les dins el passiu com a "Ingressos a distribuir en diversos exercicis" (vegeu l'epígraf 2.2.8 d'aquest Informe), i carregar el cost d'aquests projectes dintre l'immobilitzat immaterial.

Aquests projectes no s'amortitzen, i tampoc no es traspassa a resultats una part de la subvenció de capital corresponent. El cost de cadascun d'aquests projectes a 31 de desembre de 1996, i l'import de la subvenció rebuda és el següent:

	Cost a 31.12.96	Import subvenció
Projecte cremallera Montserrat	385.538	420.000
Línia NLBP	3.491.038	3.462.000

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

En la mesura que aquests projectes estan acabats, s'hauria d'efectuar un traspàs o cessió d'aquests al DPTiOP que és qui els va encarregar i, per tant, donar-los de baixa, tant de l'actiu pel cost dels projectes, com del passiu per l'import de les subvencions rebudes.

c) Investigacions, estudis i projectes: Fins a 31 de desembre de 1996, s'inclouen en el compte d'Immobilitzacions materials aquells estudis no relacionats directament amb l'explotació, com podien ser:

- Estudis previs a la compra d'uns trens,
- estudis previs a la realització de l'edifici,
- estudis no relacionats amb inversions posteriors, però que es considerava que podien servir més endavant per a alguna actuació concreta.

Aquests estudis s'amortitzen en 4 anys.

Ara bé, sobre el cost d'aquests estudis, tant els auditors externs com la Intervenció General han considerat el següent:

- S'havia de comptabilitzar a l'immobilitzat material quan es tractés d'estudis previs a la realització d'una inversió,
- s'havia d'incorporar a despesa de l'exercici quan es tractés d'estudis que no complissin els requisits indicats al Pla General de Comptabilitat (d'ara endavant PGC) per ser activats (èxit tècnic i rendibilitat economicocomercial assegurada).

Aquesta Sindicatura està d'acord amb les consideracions esmentades.

S'ha de dir que els responsables de FGC manifesten que, a partir de 1997, variaran el criteri de comptabilització d'aquests estudis. Així, el procediment a seguir serà passar el cost d'aquests estudis a despesa de l'exercici en què es produeixin. A més, pel que fa a l'amortització dels estudis ja activats, s'intentarà practicar amortització accelerada per tal de deixar-los com més aviat millor a valor comptable zero.

2.2.2. Immobilitzacions materials

El moviment dels comptes de l'immobilitzat material i la seva amortització acumulada al llarg de l'exercici 1996 és el següent:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 42/97-D

	Saldo a 31.12.95	Altes	Baixes	Traspassos	Saldo a 31.12.96
Terrenys i construccions	10.989.397	517.556	-	20.669	11.527.622
Instal. tècniques i maquinària	27.585.646	1.951.128	(6.130)	68.500	29.599.144
Altres instal. utilitatge i mobiliari	1.506.859	45.193	(22.360)	13.237	1.542.929
Acomptes i immobilitzat en curs	9.245.712	3.746.764	(2.426)	(9.468.298)	3.521.751
Altre immobilitzat	26.031.681	2.264.712	(140.634)	9.465.053	37.620.812
Amortitzacions	(20.538.246)	(3.289.807)	164.545	(51.135)	(23.714.643)
TOTAL	54.821.049	5.235.545	(7.005)	48.026	60.097.615

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels comptes anuals de FGC

Respecte a aquest epígraf, cal fer les següents observacions i, si escau, recomanacions:

- Pel que fa al traspàs d'immobilitzat en curs a altre immobilitzat (9.465,05 MPTA), aquest correspon a l'alta de 12 unitats de transport (d'ara endavant UT) UT-112 durant aquest exercici. Del total de 16 UT-112, 3 es van donar d'alta al 1995, 12 durant el 1996 i 1 està pendent de donar d'alta.
- Pel que fa a l'amortització acumulada, cal dir que s'inclou l'amortització de les 4 divisions, tot i que la dotació de l'exercici corresponent a l'immobilitzat de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Ferrocarrils de Montserrat es carrega directament contra l'epígraf de Fons propis i no contra el Compte de pèrdues i guanys corresponent, com seria correcte. (Vegeu recomanació en l'epígraf 2.3.4 d'aquest Informe).
- S'ha de fer esment que una part molt significativa de l'immobilitzat que explota FGC no es troba comptabilitzat dins del seu actiu perquè la inversió l'ha realitzada directament la Generalitat de Catalunya (DPTiOP) o alguna de les empreses de la Generalitat (GISA), sense que s'hagi produït una cessió o traspàs d'aquests béns a FGC. Alguns d'aquests béns són el Centre Operatiu de Rubí, i les millores en l'estació de Muntaner. De fet, aquestes inversions es fan amb la direcció d'obra de FGC, però la contractació, el pressupost, el pagament, etc. ho fa la Direcció General de transports. Al final es lliuren a FGC mitjançant un document (un acta de lliurament) on es fa una breu descripció del bé, però sense valorar ni incloure un detall de factures perquè FGC ho pugui comptabilitzar. Això comporta que:
 - El Balanç de situació de FGC no recull una part important dels béns o de les inversions que fa servir per a la gestió de la seva activitat diària. FGC té un detall d'aquests béns que a 31 de desembre de 1996 ascendeixen a 23.010,72 MPTA (sense incloure els lliuraments corresponents a 1995 i 1996 perquè encara no en té detall).
 - En el Balanç de FGC a 31 de desembre de 1996 no s'inclou l'amortització acumulada corresponent a aquests béns, anteriorment esmentats que ascendeix a 4.694,69 MPTA. Així mateix, en el Compte de resultats de FGC tampoc no s'inclou la dotació a l'amortització corresponent a aquest immobilitzat, que per a l'any 1996 ascendeix a 647,58 MPTA.

- Algunes d'aquestes inversions s'han realitzat sobre béns de FGC, però FGC no les té activades, per la qual cosa, FGC té en l'actiu del Balanç els béns a cost històric sense incorporar les millores introduïdes o els elements nous.
- En tant aquests béns formen part de l'immobilitzat inherent a l'activitat diària de FGC, aquesta entitat és qui suporta els costos de manteniment i de reparació, tot i no tenir-los activats en el seu Balanç.
- Els béns totalment amortitzats a 31 de desembre de 1996 i no donats de baixa de l'immobilitzat material, ascendeixen a 2.192,99 MPTA.
- FGC no disposa d'un inventari físic actualitzat de l'immobilitzat, fet que ja constava en l'Informe de fiscalització referent a l'exercici 1992. Aquest fet comporta la possibilitat de tenir activats béns que ja no existeixen, o de tenir béns no activats, o de tenir un bé, al qual s'han fet millores que comporten donar de baixa algun element antic d'aquest bé i que encara continua activat perquè no s'ha donat de baixa. S'ha de dir que actualment FGC porta un control físic sobre els trens, sobre els cotxes, sobre els equips informàtics i, en menor grau, sobre els edificis, però no sobre la resta d'immobilitzat.

Cal remarcar la necessitat de dur a terme inventaris físics periòdics, i efectuar conciliacions entre els llistats comptables i els llistats d'inventari físic.

- S'ha de recordar (tal com es deia en l'Informe de fiscalització referent a l'exercici 1992) la incorrecta documentació rebuda referida als inventaris d'immobilitzat de les línies ferroviàries explotades per FEVE a Catalunya, transferides a la Generalitat (Línia Catalunya-Sarrià i Línia Catalans), situació aquesta "heretada", fet que fa qüestionar els inventaris inicials.

A més, això provoca que les addicions sobre els elements d'actiu rebuts resulten difícils d'identificar i valorar tant pel que fa al cost com a les amortitzacions.

El mateix procediment establert internament per a portar el control de l'inventari d'immobilitzat dificulta el seguiment individualitzat d'aquests elements així com la conciliació entre els diferents elements de control.

Cal que FGC porti a terme un estudi de l'inventari d'immobilitzat tant pel que fa a la seva valoració i determinació de la seva vida útil com pel que fa a la verificació de la seva existència física a partir del moment del traspàs.

- Pel que fa a la documentació i a les aplicacions informàtiques de l'àrea d'immobilitzat, s'haurien d'introduir millores com ara les següents:
 - Crear columnes de totals dins l'inventari per de subcomptes del PGC i a nivell global amb la qual cosa se simplificaria la verificació i quadrament entre els imports d'inventari i els imports de les partides de Balanç.

- Mantenir el desglossament per conceptes de l'element d'immobilitzat de cada fitxa per a cadascun dels anys anteriors -i no tan sols el desglossament de les addicions de l'últim exercici-, per tal de donar agilitat al control d'inventaris i fitxes.

Així mateix, fóra bo realitzar anualment una conciliació entre la columna d'immobilitzat segons el detall d'expedients d'inversió i les addicions d'immobilitzat de l'exercici segons les fitxes i l'inventari, per tal de tenir certesa sobre la xifra d'immobilitzat al tancament de l'exercici.

Els responsables de FGC afirmen tenir previst, dins el procés de reenginyeria que actualment es duu a terme, la millora de les aplicacions informàtiques de l'immobilitzat, que comportarà un major control i una major agilitat quant a la informació que es genera.

2.2.3. Immobilitzacions financeres

El moviment dels comptes de l'immobilitzat financer al llarg de l'exercici 1996 és el següent:

	Saldo a 31.12.95	Altes	Baixes	Traspassos	Saldo a 31.12.96
Participació en empreses associades	30.009	0	0	0	30.009
Cartera valors Llarg termini	100	0	(100)	0	0
Altres crèdits al personal	95.061	40.682	(61.967)	(3.603)	70.173
Dipòsits i fiances Llarg termini	25.721	9.648	(12.949)	0	22.420
TOTAL	150.891	50.330	(75.016)	(3.603)	122.602

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels comptes anuals de FGC

- La participació en empreses associades correspon a 4.200 accions de Viatges de Muntanya, SA (d'ara endavant VM,SA), que representa el 100% del capital d'aquesta societat. D'aquestes accions, FGC n'atribueix (internament) 2.400 a la Divisió de La Molina i 1.800 a la Divisió de Vall de Núria.

- La cartera de valors a llarg termini corresponia a 20 accions de la societat Telesquí Alpinos, SA, que suposaven el 6,25% de participació sobre el capital, que era d'1'6 MPTA. En l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992 ja es deia que donada la inactivitat i estat de pèrdues d'aquesta Societat, es comptabilitzès aquesta participació com a pèrdua, cosa que s'ha fet.

A més, aquesta societat ha quedat dissolta de ple dret en no haver ampliat el capital fins a 10 MPTA abans del 31 de desembre de 1995, tal com es diu en les disposicions transitòries tercera i sisena de la Llei de societats anònimes. Per això, FGC l'ha donat de baixa del seu Balanç.

- Els altres crèdits al personal corresponen a préstecs concedits al personal per a

l'adquisició d'habitatges, per a reparacions d'habitatges i altres. Aquests préstecs estan regulats pel Conveni col·lectiu vigent. En ser finançats per caixes d'estalvi, tenen la seva contrapartida en l'epígraf de creditors a llarg termini per l'import dels préstecs amb les caixes d'estalvi (vegeu l'epígraf 2.2.10 d'aquest Informe).

2.2.4. Despeses a distribuir en diversos exercicis

El moviment de les despeses a distribuir en diversos exercicis, al llarg de l'exercici 1996 és el següent:

	Saldo a 31.12.95	Altes	Baixes	Saldo a 31.12.96
<u>Xarxa Principal</u>				
Uniformes	0	54.808	(13.702)	41.106
Indemnització havers passius	133.312	0	(133.312)	0
Diferències canvi crèdit ECU's	940.980	212.880	0	1.153.860
Altres	1.084	0	(1.084)	0
TOTAL Xarxa Principal	1.075.376	267.688	(148.098)	1.194.966
<u>La Molina</u>				
Campanyes vàries	10.669	3.582	(8.720)	5.531
Carretera d'Alp a La Molina	82.169	0	(6.849)	75.320
TOTAL La Molina	92.838	3.582	(15.569)	80.851
<u>Vall de Núria: Lloguer esquís 96-00</u>	0	3.091	(618)	2.473
<u>Funiculars de Montserrat: Uniformes</u>	0	776	(194)	582
TOTAL	1.168.214	275.137	(164.479)	1.278.872

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels comptes anuals de FGC

- Cada 4 anys FGC compra uniformes per al personal d'Operació, Negoci i Tècnica que ho necessiti. L'any 1996 ha comprat els uniformes de la Divisió de Xarxa Principal i de Funiculars de Montserrat.

- L'import de 133,31 MPTA d'indemnització d'havers passius correspon al quart pagament a efectuar a Winterthur, per la pòlissa que FGC va contractar l'any 1993 per a la indemnització dels havers passius d'una part del personal que tenia compromisos adquirits, segons s'explica en l'epígraf 2.3.6.1 d'aquest Informe referent a Compromisos de pensions i havers passius.

- Les diferències de canvi corresponen al préstec amb el Lloyds Bank de 30 milions d'ECU. Segons el Butlletí Oficial de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (d'ara endavant BOICAC) núm. 16 que inclou el tractament de les diferències negatives de canvi que es produeixen en empreses regulades, les diferències negatives de canvi en moneda estrangera es distribuïran al llarg de la vida del deute. Per tant, es poden activar com a Despeses a distribuir en diversos exercicis i s'imputaran a despesa a mesura que s'amortitzi el deute. Com que aquest préstec està en període de carència fins al juny de l'any 2000, encara no s'imputa la despesa. L'alta de l'exercici 1996, de 212,88 MPTA, correspon a la

diferència negativa de canvi meritada en l'exercici 1996.

- Dintre la divisió La Molina s'inclou el cost de diverses campanyes que es distribueix en 4 anys (s'entén que els efectes d'aquestes campanyes es perllongaran al llarg d'aquests 4 anys i, per tant, es periodifica la despesa).

A més, s'inclou el cost de la millora efectuada en la carretera d'Alp a La Molina que es periodifica en 15 anys (període de vida útil que està dins els límits dels coeficients d'amortització per a carreteres segons les taules de l'Impost sobre Societats), sent el cost inicial de 102,71 MPTA. En tant aquesta millora no correspon a un bé propietat de FGC, es comptabilitza en aquest epígraf i no com a més immobilitzat.

- L'import activat en la divisió de Vall de Núria en concepte de lloguer d'esquís, correspon al cost dels esquís que FGC adquireix per a llogar, i que es periodifiquen en 5 anys, que és la vida útil esperada. Entenem que fóra millor incloure el cost dels esquís com a més immobilitzat material. L'entitat justifica aquest tractament pel fet que la Divisió de Vall Núria no té pressupost d'inversió, el que és raonable.

2.2.5. Deutors

El detall de l'epígraf de Deutors a 31 de desembre de 1996 és el següent:

	31.12.96
Clients per vendes i prestació de serveis	186.060
Deutors diversos	407.717
Personal	1.007
Administracions públiques	4.796.857
TOTAL	5.391.641

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels comptes anuals de FGC

- Dintre de Clients per vendes i prestació de serveis s'inclouen principalment els saldos a cobrar de Comercial de Potasas, SA, Solvay&Cie, SA, i TRAMER, SA pel transport de la mercaderia (Potasa i sal).

- Dintre de Deutors diversos s'inclouen els saldos a cobrar amb empreses relacionades amb el sector del transport per la divisió de Xarxa Principal, o del turisme per les divisions de La Molina i de Vall de Núria, així com els saldos a cobrar de VM,SA i FMGP,SA que ascendeixen a 57,51 MPTA. També s'inclouen diverses periodificacions de despeses com ara la d'interessos bancaris, la de la recaptació de les estacions del mes de desembre, etc. Per últim, també s'inclouen 39,25 MPTA de deutors de dubtós cobrament, provisionats al 100%, que corresponen a un saldo de 1991 del client Anisa, que està sent gestionat per

l'assessoria jurídica (vegeu la provisió corresponent pel mateix import, dins de Creditors a curt termini, que s'analitza en l'epígraf 2.2.11 d'aquest Informe).

S'han revisat els saldos de clients i de deutors diversos a 31 de desembre de 1996, verificant la seva raonabilitat, i que no hi ha problemes significatius de cobrament que no estiguin provisionats.

- Dintre d'Administracions públiques s'inclouen els saldos deutors amb la hisenda pública i els saldos a cobrar de subvencions provinents, tant de l'Administració de l'Estat com de la Generalitat de Catalunya, que s'analitzen conjuntament amb els saldos passius en l'epígraf 2.2.12 d'aquest Informe.

2.2.6. Tresoreria i Inversions financeres temporals

El detall dels epígrafs de Tresoreria i d'inversions financeres temporals a 31 de desembre de 1996 és el següent:

	31.12.96
<u>TRESORERIA</u>	
Caixa	1.460
Bancs	1.879.001
TOTAL Tresoreria	<u>1.880.461</u>
<u>INVERSIONS FINANCERES TEMPORALS</u>	
Inversions financeres temporals	474.600
Dipòsits constituïts curt termini	912
TOTAL Inversions financeres temporals	<u>475.512</u>

Imports en milers de pessetes

Font: Dades extretes dels majors de FGC

- Per a la seva operativa diària, FGC treballa amb moltes entitats bancàries, i té oberts comptes corrents diferents per cadascuna de les 4 divisions. FGC porta un control dels comptes corrents que té oberts i l'objecte a què es destina cadascun d'ells, i controla també les signatures autoritzades en cada compte corrent, el saldo mínim establert pel tipus d'operacions previstes, etc. Així, per a la divisió de Xarxa Principal treballa amb 21 entitats bancàries, amb 3 per la divisió de La Molina i amb 2 per cadascuna de les divisions de Vall de Núria i Funiculars de Montserrat.

S'han revisat els procediments de control intern establerts en l'àrea de Tresoreria, verificant la seva correcció. Tot i això cal esmentar certs aspectes del procediment de realització de les conciliacions bancàries, que es poden millorar:

Les conciliacions bancàries mensuals es fan amb tira sumadora, anotant amb tinta negra els càrrecs pendents i amb tinta vermella els abonaments pendents. Aquestes conciliacions no estan signades, no inclouen el concepte ni la data, ni cap anotació posterior la data en què s'ha carregat o abonat finalment. Només la conciliació de 31 de desembre es transcriu a un model informàtic i és supervisat

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA – INFORME 42/97-D

i signat pel cap de caixa. Aquesta observació ja es feia en l'anterior Informe de fiscalització d'aquesta Sindicatura referent a l'exercici 1992.

Tenint en compte l'elevat saldo en bancs que té FGC, i l'elevat número de comptes corrents que manté per a la seva activitat diària, cal insistir en la millora del procediment de realització d'aquestes conciliacions, tant en l'aspecte formal com en la necessitat de supervisió mensual.

- Dintre les Inversions financeres temporals s'inclouen inversions a curt termini (1 mes) en Lletres del tresor amb pacte de recompra, que FGC ha realitzat a final d'any aprofitant puntes de tresoreria existents en el moment.

2.2.7. Fons propis

El moviment dels fons propis des del 31 de desembre de 1992, que és l'últim any fiscalitzat per la Sindicatura, fins al 31 de desembre de 1996, és el següent:

	Fons social	Reserva revalorització	Resultats d'exer. anteriors	Pèrdues i guanys	TOTAL
Saldos a 31.12.92	11.218.120	3.791.341	88.621	(36.216)	15.061.866
Distribució del resultat	0	0	(36.216)	36.216	0
Traspàs	0	0	15.590	0	15.590
Traspàs per canvi criteri	14.190.281	0	0	0	14.190.281
Aportació fons social	4.978.700	0	0	0	4.978.700
Resultat de l'exercici	0	0	0	67.805	67.805
Amortització immobilitzat	(361.349)	0	0	0	(361.349)
Saldos a 31.12.93	30.025.752	3.791.341	67.995	67.805	33.952.893
Distribució del resultat	0	0	67.805	(67.805)	0
Traspàs	0	0	68.520	0	68.520
Aportació fons social	5.026.602	0	0	0	5.026.602
Resultat de l'exercici	0	0	0	(5.295)	(5.295)
Amortització immobilitzat	(545.394)	0	0	0	(545.394)
Saldos a 31.12.94	34.506.960	3.791.341	204.320	(5.295)	38.497.326
Distribució del resultat	0	0	(5.295)	5.295	0
Aportacions exercicis anteriors	0	0	104.271	0	104.271
Aportació fons social	4.806.882	0	0	0	4.806.882
Traspàs	0	0	(115.059)	0	(115.059)
Resultat de l'exercici	0	0	0	(679.071)	(679.071)
Amortització immobilitzat	(520.448)	0	0	0	(520.448)
Saldos a 31.12.95	38.793.394	3.791.341	188.237	(679.071)	42.093.901
Distribució del resultat	0	0	(679.071)	679.071	0
Aportacions exercicis anteriors	0	0	611.771	0	611.771
Aportació fons social	5.434.700	0	0	0	5.434.700
Resultat de l'exercici	0	0	0	568.520	568.520
Amortització immobilitzat	(550.324)	0	0	0	(550.324)
Saldos a 31.12.96	43.677.770	3.791.341	120.937	568.520	48.158.568

Imports en milers de pessetes

Font: Elaboració pròpia a partir dels majors de FGC

2.2.7.1. Fons social

El Fons social a 31 de desembre de 1996 està format pels següents conceptes:

	a 31.12.96
<u>Patrimoni inicial</u>	<u>1.839.378</u>
<u>Aportacions a compte de capital:</u>	
- Xarxa Principal	34.999.851
- La Molina	4.523.149
- Vall de Núria	5.587.163
- Funiculars de Montserrat	228.150
TOTAL Aportacions a compte de capital	<u>45.338.313</u>
<u>Amortitzacions minorades directament</u>	
- La Molina	(1.666.000)
- Vall de Núria	(1.774.399)
- Funiculars de Montserrat	(59.522)
TOTAL Amortitzacions minorades directament	<u>(3.499.921)</u>
TOTAL Fons social	<u>43.677.770</u>

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels comptes anuals de FGC

- El patrimoni inicial correspon als béns traspassats de les antigues societats anònimes, Ferrocarrils de Sarrià a Barcelona, SA; Ferrocarrils de Catalunya, SA, i Compañía General de Ferrocarriles Catalanes, SA, per un import total de 1.839,38 MPTA.

- Els moviments haguts en el "Fons social" són els següents:

- Durant l'any 1993 es va efectuar un traspàs per canvi de criteri per un import de 14.190,28 MPTA, motivat perquè les transferències de capital provinents de la Generalitat dels exercicis 1979 a 1989 es presentaven com a ingressos a distribuir en diversos exercicis, en lloc de com a fons propis, tal com es contempla en la Llei de Pressupostos. Aquest canvi de criteri ja es recomanava en l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992. S'ha verificat la correcció d'aquest traspàs.
- Cada any s'incorporen les quantitats assignades en la Llei de Pressupostos com a aportacions a compte de capital provinents de la Generalitat de Catalunya (capítol 8), dins el pressupost de capital. S'ha verificat que les quantitats incorporades al fons social, corresponen pels anys 1993 a 1996 a les quantitats efectivament rebudes per aquest concepte.
- Cada any s'imputen les dotacions de l'exercici corresponents a les amortitzacions de l'immobilitzat de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat. FGC comptabilitza directament aquestes dotacions amb càrrec al Fons social, sense passar pel compte d'explotació, que seria la forma correcta de comptabilitzar-les. De fet, en l'Informe de fiscalització de la

Sindicatura corresponent a l'exercici 1992, ja constava la realització d'aquesta pràctica. Cal dir que aquesta pràctica no està admesa pel Pla General de Comptabilitat: FGC ha d'incorporar la despesa per la dotació a l'amortització en el Compte de pèrdues i guanys de cada exercici, de manera que el resultat de l'exercici reflecteixi la despesa real per aquest concepte.

El detall de les dotacions a l'amortització pels anys 1993 a 1996, que s'han comptabilitzat rebaixant directament el "Fons social", desglossat per cadascuna de les tres divisions, és el següent:

DIVISIÓ	1993	1994	1995	1996
La Molina		322.527 (*)	250.059	249.178
Vall de Núria		219.006 (*)	265.715	294.204
Funiculars de Montserrat		3.861	4.674	6.942
TOTAL Amortització	361.349	545.394	520.448	550.324

Imports en milers de pessetes

(*): En l'any 1994, a més d'incorporar la dotació a l'amortització, es va incloure la baixa d'actius ficticis de La Molina i de Vall de Núria, trobats a resultes d'un inventari, per valor de 90,15 MPTA i 3,3 MPTA, respectivament.

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

Si afegim al saldo a 31 de desembre de 1996 del compte Fons social tota l'amortització que s'ha anat minorant directament d'aquest compte, el saldo seria de 3.499,92 MPTA més, és a dir, 47.177,69 MPTA.

Saldo a 31 de desembre de 1996 segons FGC	43.677.770
Més amortització	3.499.920
Saldo a 31 de desembre afegint l'amortització que s'ha anat minorant	47.177.690

Imports en milers de pessetes

Font: Elaboració pròpia

Cal modificar aquest criteri de comptabilització de les dotacions a l'amortització de l'immobilitzat de les 3 divisions esmentades, incorporant-les directament al resultat de l'exercici com a més despesa de l'exercici.

2.2.7.2. Reserva de revalorització

La Reserva de revalorització correspon a la reserva creada a conseqüència de les actualitzacions de balanços portades a terme d'acord amb les diferents lleis d'actualització de balanços, i que ha estat invariable des de l'any 1992, que és l'últim any fiscalitzat per la Sindicatura.

2.2.7.3. Resultats d'exercicis anteriors

El detall del compte de Resultats d'exercicis anteriors a 31 de desembre de 1996, per divisions, és el següent:

Resultats d'exercicis anteriors:	31.12.96
Xarxa Principal	150.404
La Molina	(95.940)
Vall de Núria	(30.142)
Funiculars de Montserrat	96.615
TOTAL	120.937

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes de la Informació Econòmica i Estadística de FGC a 31.12.96

En aquest compte es van carregant els resultats de cada exercici, ja siguin positius o negatius. Considerem correcta la incorporació del resultat de l'exercici en aquest compte, si bé els possibles beneficis es podrien incorporar en el compte 120 Romanent destinat específicament als beneficis.

Cal recordar que en el resultat de l'exercici manca la incorporació de la despesa per la dotació a l'amortització de l'immobilitzat de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat, que FGC carrega directament contra el compte de Fons social (vegeu recomanació en l'epígraf 2.2.7.1 anterior).

Pel que fa a les pèrdues que, amb posterioritat, es compensen amb una subvenció específica de la Generalitat de Catalunya per a eixugar el dèficit, FGC les detreu directament d'aquest compte. Això dificulta el seguiment dels dèficits que posteriorment s'han compensat amb subvencions rebudes per a tal fi, diferenciant-los dels dèficits pendents de consignació en pressupostos per a la seva compensació.

El procediment correcte a seguir és el d'incloure les quantitats lliurades per la Generalitat de Catalunya per a compensar pèrdues en el compte específic 122 Aportacions de socis per a compensació de pèrdues. Un cop abonat l'import en aquest compte, es fa el càrrec amb posterioritat amb abonament al compte 121 Resultats negatius d'exercicis anteriors. D'aquesta manera es facilita el seguiment d'aquests dèficits. A més, l'abonament en el compte 122 de la subvenció rebuda s'ha de fer en el moment del seu cobrament efectiu, i no abans.

2.2.7.4. Pèrdues i guanys

El detall dels resultats dels exercicis 1992 a 1996 desglossat per les 4 divisions de FGC és el següent:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA – INFORME 42/97-D

DIVISIÓ	1992	1993	1994	1995	1996
Xarxa Principal	(68.517)	156.830	(41.771)	(471.996)	523.172
La Molina	17.465	(52.705)	29.011	(225.242)	1.532
Vall de Núria	(15.590)	(51.566)	(13.304)	(11.371)	8.326
Funiculars de Montserrat	30.426	15.246	20.769	29.538	35.490
TOTAL Resultat	(36.216)	67.805	(5.295)	(679.071)	568.520

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

Com ja hem dit, el resultat de l'exercici s'incorpora cada any dins del compte Resultats d'exercicis anteriors (vegeu l'epígraf 2.2.7.3 anterior).

A més, com hem explicat abans, cal recordar que els resultats de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat no inclouen les dotacions a les amortitzacions de l'immobilitzat, les quals es comptabilitzen directament minorant el compte de Fons social, en lloc de ser incorporades com a menys resultat de l'exercici.

L'evolució del resultat entre 1995 i 1996, que passa d'unes pèrdues globals de 679,07 MPTA a uns resultats positius de 568,52 MPTA, respon principalment a dues causes:

- En primer lloc, en la divisió de La Molina es van generar en 1995 unes pèrdues de 225,24 MPTA a causa de la mala temporada d'hivern a conseqüència de condicions climatològiques adverses. En canvi, la bona temporada del 1996 va permetre cobrir les previsions i generar un petit resultat positiu.
- En segon lloc, en la divisió de Xarxa Principal, tot i que els resultats bruts d'explotació van ser similars en els dos anys (resultats negatius de 8.198,44 MPTA i 8.069,63 MPTA respectivament), en l'any 1995 no es va rebre la subvenció necessària per a cobrir-lo, mentre que en l'any 1996 la quantitat rebuda sobrepassava aquest resultat (7.519,37 MPTA de subvenció al 1995 i 8.638,15 MPTA de subvenció al 1996).

2.2.8. Ingressos a distribuir en diversos exercicis

El detall de l'epígraf Ingressos distribuir en diversos exercicis a 31 de desembre de 1995 i de 1996 és el següent:

	31.12.95	31.12.96
Subvencions de capital	5.073.617	5.122.117
Diferències positives de canvi	595.778	101.978
TOTAL	5.669.395	5.224.095

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

2.2.8.1. Subvencions de capital

El moviment del compte de Subvencions de capital des de 31 de desembre de 1992, que és l'últim any fiscalitzat per la Sindicatura, és el següent:

	Xarxa Principal (B)	La Molina (C)	Vall de Núria (C)	Funiculars Montserrat	TOTAL
Saldos 31.12.92	14.918.420	1.820.397	1.823.870	135.494	18.698.181
Traspàs a fons propis (A)	(11.303.470)	(1.194.417)	(1.556.900)	(135.494)	(14.190.281)
Altes	531.000	39.830	43.387	0	614.217
Saldos 31.12.96	4.145.950	665.810	310.357	0	5.122.117

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes de la Informació Econòmica i Estadística de FGC

- (A) Traspàs a fons propis: Tal com hem assenyalat en l'epígraf 2.2.7 d'aquest Informe, aquest traspàs es va efectuar perquè les transferències de capital provinents de la Generalitat, dels exercicis 1979 a 1989, es presentaven dins aquest epígraf Ingressos a distribuir en diversos exercicis, en lloc de com a Fons propis, tal com es contempla en la Llei de Pressupostos. Així, durant l'exercici 1993 s'efectua aquest traspàs per canvi de criteri de comptabilització, que considerem correcte.
- (B) Les subvencions de capital comptabilitzades dins de la divisió de Xarxa Principal corresponen a subvencions destinades a finançar els estudis dels següents projectes d'inversió:

Projecte	IMPORT
NLBP (vegeu epígraf 2.2.1)	3.462.000
Cremallera a Montserrat (vegeu epígraf 2.2.1)	420.000
Obres diverses	94.950
Fase VI Taller de Rubí	158.000
Passos a nivell línia Igualada	11.000
TOTAL	4.145.950

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes de la Informació Econòmica i Estadística a 31.12.96

D'aquestes subvencions, les corresponents al projecte NLBP i al cremallera de Montserrat són específiques i s'han donat per a la realització d'uns projectes concrets, que posteriorment han de revertir al DPTiOP, que és qui els ha encarregat i ha consignat la subvenció dins el capítol 7 del seu pressupost de despeses. En la mesura en què aquests projectes estan finalitzats, s'hauria d'efectuar el traspàs efectiu d'aquests projectes al DPTiOP (vegeu epígraf 2.2.1 de l'Informe).

Pel que fa a la resta de subvencions incloses en aquest epígraf, tenint en compte que provenen de la Generalitat, i que s'han atorgat per a invertir en actius fixos directament relacionats amb l'activitat que desenvolupa FGC, s'haurien d'incloure

com a més Fons propis en lloc de com a Ingressos a distribuir en diversos exercicis. Cal corregir la comptabilització d'aquestes subvencions i incloure-les com a més Fons social, tractant-les igual que les altres aportacions de capital.

- (C) Pel que fa a les subvencions de capital comptabilitzades dins les divisions de La Molina i de Vall de Núria, corresponen, principalment, a subvencions rebudes de la Direcció General de Turisme dels anys 1985 a 1994. El tractament comptable és el mateix que l'esmentat en el paràgraf anterior, i per tant la recomanació anterior també és d'aplicació.

2.2.8.2. Diferències positives de canvi

S'inclouen les diferències positives de canvi produïdes pel préstec sindicat de 55 milions de dòlars, que FGC té contractat amb Banca Jover. La comptabilització de les diferències de canvi està d'acord amb la normativa comptable vigent, regulada especialment en el BOICAC núm. 16, que s'explica en l'epígraf 2.2.4 d'aquest Informe.

2.2.9. Provisions per a riscos i despeses

Dintre de l'epígraf de Provisions per a riscos i despeses s'inclou la provisió que dota cada any FGC, per compromisos per a pensions per al personal en actiu que s'acollí en l'article 57 del conveni col·lectiu. FGC efectua cada any una dotació a la provisió per a riscos i despeses pels compromisos adquirits per jubilació anticipada del personal en actiu, basant-se en el conveni col·lectiu 1995-1996 de FGC, segons s'explica en l'epígraf 2.3.6.1 d'aquest Informe, referent a Compromisos de pensions i havers passius.

En l'Informe de fiscalització referent a l'exercici 1992, s'indicava que FGC no havia realitzat cap estudi actuarial per dotar la provisió per a pensions i obligacions similars, sinó que imputava als comptes de despeses de personal els pagaments que s'efectuaven al personal jubilat. Per tant, es recomanava que es dugués a terme un estudi actuarial que determinés el valor actual dels compromisos futurs referents a pagaments a efectuar per motiu d'obligacions recollides en el Conveni o en altres reglaments de règim intern. D'acord amb aquest estudi, s'hauria de comptabilitzar un fons de provisió per a riscos i despeses en el passiu del Balanç, i efectuar els pagaments a càrrec d'ell.

A partir de 1993, FGC ja fa una dotació a la provisió per a riscos i despeses. Tot i estar creant un fons de provisió, tal com es recomanava, s'ha de dir que aquesta dotació anual no respon a càlculs actuàrials ni financers, sinó que és una dotació calculada de forma linial. No s'ha pogut analitzar l'impacte que tindria el fet que aquesta provisió es fes amb criteris financers i actuàrials.

2.2.10. Creditors a llarg termini

El detall de l'epígraf creditors a llarg termini a 31 de desembre de 1995 i de 1996 és el següent:

	31.12.95	31.12.96
Préstecs i crèdits a llarg termini	13.600.996	12.155.041
Préstecs habitatge al personal	55.901	40.724
Fiances rebudes	2.206	2.404
TOTAL	13.659.103	12.198.169

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

2.2.10.1. Préstecs i crèdits a llarg i a curt termini

El detall dels Préstecs i crèdits a 31 de desembre de 1996, desglossats entre el llarg i el curt termini, és el següent:

ENTITAT	Import inicial	Data formalització	Termini (anys)	Carència (anys)	Amortització	Saldo a 31.12.96	
						Curt termini	Llarg termini
Banco Exterior España Crèdit sindicat	3.450 MPTA	18-07-86	12	6	6 anualitats a partir del 18-07-93	575.001	575.001
Banca Catalana Préstec sindicat	2.250 MPTA	21-01-91	10	5	11 semestres a partir del 21-01-96	372.727	1.304.545
Banca Jover - Grup Crèdit Lyonnais Préstec sindicat	55 M \$	Renegociat el 24-01-92	10	5	11 semestres a partir del 24-07-91	1.194.600	5.375.700
Lloyds Bank Préstec sindicat	30 M ECU	Renegociat el 26-06-95	10	5	11 semestres a partir del 26-06-00	0	4.884.390
Institut Català del Sòl:							
-Funiculars Montserrat	6,33 MPTA 22,93 MPTA	01-06-87 05-07-91	10	0	semestral	3.226	10.530
-La Molina	138,82 MPTA	01-05-86	10	0	semestral	7.078	4.875
TOTAL						2.152.632	12.155.041

Els imports de les dues últimes columnes són en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels contractes i dels majors de FGC

L'import de 2.152,63 MPTA corresponent a crèdits a curt termini està inclòs en l'epígraf "Creditors a curt termini" del Balanç de situació (vegeu l'epígraf 2.2.11 d'aquest Informe).

En l'Informe de fiscalització referent a l'exercici 1992 es deia que FGC comptabilitzava el deute total en l'epígraf Creditors a llarg termini, sense desglossar d'aquests préstecs la part a curt termini. Cal dir que des de l'exercici 1993 aquest aspecte ha estat corregit i que a 31 de desembre de 1996, l'entitat classifica correctament els préstecs entre curt i llarg termini.

S'han revisat els contractes d'aquests préstecs verificant el compliment de les condicions pactades, així com el correcte càlcul i pagament d'interessos i de la

seva periodificació a final d'any, sense excepcions. Així mateix, s'ha verificat el compliment de les condicions pactades en el Contracte-Programa (endavant CP) vigent, quant a l'amortització del capital d'aquests crèdits, per als anys 1994, 1995 i 1996.

2.2.10.2. Préstecs habitatge al personal

En l'epígraf Préstecs habitatge al personal s'inclouen els préstecs concertats amb les caixes d'estalvis per finançar els préstecs que FGC concedeix al personal que ho sol·liciti per a l'adquisició d'habitatge habitual, reparació d'habitatge o altres i que estan regulats en el conveni col·lectiu de FGC. FGC subvenciona amb un import màxim de 0,7 MPTA els préstecs per habitatge que sol·licitin els treballadors per a l'adquisició d'habitatge habitual. L'amortització del préstec es fa mensualment restant l'import de la nòmina del treballador. FGC es fa càrrec dels interessos d'aquest préstec (efectuant la pertinent retenció en concepte d'IRPF per la diferència entre l'interès que paga el treballador, és a dir, un 0% i l'interès legal). S'han analitzat els saldos d'aquests préstecs a 31 de desembre, així com el circuit procedimental que té FGC pel seu control, verificant la seva correcció. En l'epígraf d'Immobilitzacions financeres es troba el deute a cobrar del personal en concepte d'aquests préstecs (vegeu l'epígraf 2.2.3 d'aquest Informe).

2.2.11. Creditors a curt termini

El detall de l'epígraf Creditors a curt termini a 31 de desembre de 1996 és el següent:

	31.12.96
Deutes amb entitats de crèdit a curt termini	2.152.632
Proveïdors	103.501
Creditors per prestació de serveis	680.330
Factures pendents de formalitzar	450.934
Provisions operacions de tràfic	39.250
Ingressos anticipats	9.767
Administracions públiques	976.065
Proveïdors d'immobilitzat a curt termini	4.488.425
Altres deutes	14.779
TOTAL	8.915.683

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

- Dintre els Deutes amb entitats de crèdit a curt termini, s'inclouen els venciments a curt termini dels préstecs i crèdits que FGC té amb les diverses entitats de crèdit. En l'epígraf 2.2.10.1 hem inclòs un quadre resum d'aquests préstecs i crèdits, i el capital pendent a 31 de desembre, desglossat entre la part que venç a curt termini i la que venç a llarg termini.

- Dintre els Proveïdors i Creditors per prestació de serveis s'inclouen els saldos pendents de pagament a 31 de desembre. De la revisió efectuada, s'ha verificat la raonabilitat dels saldos, sense excepció.
- Dintre les Factures pendents de formalitzar s'inclouen les periodificacions d'assegurances, les indemnitzacions al personal pendents de pagament, la periodificació d'interessos dels préstecs, així com altres periodificacions de personal. S'ha verificat la raonabilitat dels imports periodificats a 31 de desembre, sense excepció.
- Dintre de Provisions operacions de tràfic s'inclou la provisió corresponent al client Anisa que té la seva contrapartida en l'epígraf Deutors del Balanç. Com s'ha comentat en l'epígraf 2.2.5 d'aquest Informe relatiu a Deutors, aquest client està provisionat al 100% i està sent gestionat per l'assessoria jurídica.
- Dintre d'Administracions Públiques s'inclouen els saldos a pagar a la Hisenda Pública, així com els saldos creditors per subvencions rebudes, tant de la Generalitat de Catalunya com de l'Administració de l'Estat. Aquests saldos s'analitzen en l'epígraf 2.2.12 d'aquest Informe, juntament amb els saldos actius.
- Dintre els Proveïdors d'immobilitzat a curt termini s'inclouen els saldos a pagar a 31 de desembre. De la revisió efectuada, s'ha verificat la raonabilitat dels saldos, sense excepció. L'elevat saldo es deu principalment al fet que inclou l'import a pagar per l'adquisició de les UT-112 a GEC-ALSTHOM.

2.2.12. Administracions públiques

El detall dels saldos actius i passius amb les administracions públiques a 31 de desembre de 1996 és el següent:

	31.12.96
<u>COMPTES D'ACTIU</u>	
HP, deutora per IVA (2.2.12.1)	1.427.258
Subvencions pendents de cobrament (2.2.12.2)	3.369.599
TOTAL COMPTES D'ACTIU	4.796.857
<u>COMPTES DE PASSIU</u>	
HP, creditora per IVA (2.2.12.1)	5.042
HP, creditora per IRPF (2.2.12.1)	97.545
Organismes SS, creditors (2.2.12.1)	156.752
	259.339
Generalitat, creditora per subvencions (2.2.12.2)	716.726
TOTAL COMPTES DE PASSIU	976.065

Imports en milers de pessetes
Font: Dades dels majors de FGC

2.2.12.1. Administracions públiques - Aspectes fiscals

FGC té obertes a inspecció fiscal les declaracions dels impostos que li són d'aplicació, per a tots els exercicis no prescrits.

S'ha obtingut la documentació referent a les declaracions dels exercicis 1993 a 1996, oberts encara a inspecció fiscal, i no fiscalitzats prèviament per aquesta Sindicatura, corresponents a l'IRPF, a l'IVA, a l'Impost sobre Societats, a l'IAE i a la Seguretat Social. S'ha verificat el seu correcte càlcul i pagament dins els terminis legals, així com la raonabilitat del passiu registrat al tancament de l'exercici 1996.

Tot i això, hi ha certs aspectes que cal remarcar:

A) IRPF:

En l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992 s'indicava que determinats conceptes retributius, tot i que superaven els límits exempts establerts per l'IRPF, no havien estat objecte de retenció. Per tant, es recomanava practicar la retenció corresponent. De la revisió de conceptes que es consideren retribucions i, per tant, sobre els quals s'ha de practicar retenció, se n'han trobat dos que comentem a continuació:

- **Quilometratge:** L'import que es paga és de 30 PTA/km, que sobrepassa el límit exempt segons la normativa fiscal d'IRPF, que és de 24 PTA/km. FGC no efectua cap retenció per l'excés. Cal practicar retenció per la diferència entre el límit exempt i l'import pagat per l'entitat.
- **Despeses d'hotel:** En general, es paguen les despeses incorregudes amb factura de l'hotel, però sense límit quantitatiu (hi ha límit en la categoria de l'hotel). Amb aquest procediment no es controla si els imports pagats sobrepassen els límits exempts segons la normativa fiscal de l'IRPF i, per tant, no es practicarà retenció sobre els possibles excessos. S'ha d'assenyalar però, que en aquest exercici 1996 no hi ha cap supòsit que superi l'esmentat límit.

De totes maneres, cal que l'Entitat porti un control de les despeses de viatge de manera que, en els casos en què els imports superin els límits fiscals exempts, es practiqui la corresponent retenció per IRPF.

Pel que fa al Contracte d'Administració de Fons de Preprimes de prestació determinada i base no contributiva per a un grup de directius mitjançant aportacions que es complementen amb els seus rendiments financers (vegeu l'epígraf 2.3.3 d'aquest Informe referit a les despeses de personal) i en concret, pel que fa a les primes satisfetes per l'empresa, cal assenyalar el següent:

L'article 26 de la Llei d'IRPF estableix que: "Es consideraran retribucions en espècie:

(...)

f) Les contribucions satisfetes pels promotors de Plans de Pensions, així com les quantitats satisfetes per empresaris per a sistemes de previsió social alternatius a Plans de pensions, quan les mateixes siguin imputades a aquelles persones a qui es vinculin les prestacions".

En aquest cas, atès que l'empresa no imputa les primes satisfetes al grup de beneficiaris, no procedeix considerar-les com a rendiment del treball en espècie ni practicar la retenció a compte. En tot cas, els beneficiaris tributaran quan percebin les prestacions.

B) IS:

FGC té un certificat de l'Agència Tributària, de 12 de novembre de 1996, pel qual aquesta estableix que la Societat està exempta parcialment de l'Impost sobre Societats, d'acord a l'article 133 de la Llei 43/1995, de 27 de desembre, de l'Impost sobre Societats.

Aquest article contingut en el capítol XV "Règim de les entitats parcialment exemptes" estableix el següent:

"Àmbit d'aplicació. El present règim s'aplicarà a les entitats següents:

- a) Les fundacions, establiments, institucions i associacions sense ànim de lucre que no reuneixen els requisits per a gaudir del règim fiscal establert en la Llei 30/1994, de 24 de novembre, de Fundacions i d'Incentius a la Participació Privada en Activitats d'Interès General.
- b) Les unions, federacions i confederacions de cooperatives.
- c) Els col·legis professionals, les associacions empresarials, les cambres oficials, els sindicats de treballadors i els partits polítics.
- d) Els Fons de Promoció d'ocupació constituïts sota l'article 22 de la Llei 27/1984, de 26 de juliol, sobre Reconversió i Reindustrialització.
- e) Les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social que compleixen els requisits establerts per la seva normativa reguladora."

De la lectura de l'esmentat article no es desprèn que sigui aplicable a FGC l'exempció fiscal, per la qual cosa, tot i l'existència d'aquest certificat, en la nostra opinió, FGC no està exempta parcialment de l'IS, fet que pot comportar un risc fiscal.

Pel que fa a les primes satisfetes per l'empresa pel Contracte d'Administració de Fons de Preprimes de prestació determinada i base no contributiva, s'ha d'assenyalar el següent:

La Llei 43/1995, de 27 de desembre de l'Impost sobre Societats, en el seu article 13.3, estableix que "seran igualment deduïbles les contribucions per a la cobertura de contingències anàlogues a les dels plans de pensions, sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que siguin imputables fiscalment a les persones a qui es vinculen les prestacions.
- b) Que es transmeti de manera irrevocable el dret a la percepció de les prestacions futures.
- c) Que es transmeti la titularitat i la gestió dels recursos en què consisteixen les dites contribucions."

En el cas de FGC:

- a) Les contribucions no s'imputen fiscalment a les persones a qui es vinculen les prestacions.
- b) El dret de percepció de les prestacions futures no es transmet de forma irrevocable, ja que el mateix Contracte d'administració de fons estableix en les seves clàusules particulars que "en qualsevol supòsit i a tots els efectes, es considera beneficiari preferent de la prestació a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya...".
- c) Únicament es transmet la gestió però no la titularitat.

Per tant, la despesa ocasionada en el pagament de les primes no es deduïble en l'Impost sobre Societats.

Ja que al nostre parer FGC no està exempta de l'Impost sobre Societats (encara que l'entitat disposa d'un certificat de l'Agència Tributària), com hem assenyalat en el punt anterior d'aquest mateix epígraf, entenem que és un aspecte que l'empresa ha de tenir en compte. En cas d'haver de fer la declaració de l'Impost sobre Societats, la base imposable de l'Impost hauria d'ajustar-se positivament per l'import corresponent a les primes satisfetes.

C) IVA:

De les observacions i recomanacions que es feien en l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992, es pot dir que en l'exercici 1996 estan ja aplicades.

L'únic aspecte que cal remarcar pel que fa a l'IVA, és que FGC rep la subvenció de tarifa social de la Generalitat destinada a sufragar el cost del bitllet de transport de certes persones (pensionistes). Aquesta subvenció, en estar vinculada al preu i complir la resta de requisits establerts per la legislació de l'IVA, en la nostra opinió hauria de portar l'IVA corresponent, cosa que no es fa i, per tant, comporta un risc

fiscal.

2.2.12.2. Subvencions de les administracions públiques: saldos actius i passius

El detall de les subvencions pendents de les administracions públiques, que es componen de saldos a cobrar i de saldos creditors pendents de compensar a 31 de desembre de 1996, desglossades per divisions i per la seva procedència (Generalitat de Catalunya o Administració de l'Estat), és el següent:

	Xarxa Principal	La Molina	Vall de Núria	Funiculars de Montserrat	TOTAL FGC
PENDENT DE COBRAMENT					
Generalitat de Catalunya:					
-Subvenció explotació 95	581.695	19.183	3.577	0	
-Subvenció explotació 96	659.864	0	25.440	0	
-Aportacions a compte de capital 96	695.492	59.459	145.833	5.000	
-Altres:					
. NLBP	48.500	0			
. Subvenció tarifació social 96	19.260	0			
. DG Carreteres 96	0	17.379			
TOTAL Generalitat Catalunya	2.004.811	96.021	174.850	5.000	2.280.682
Administració de l'Estat:					
- Liquidació explotació 92	81.300				
- Liquidació explotació 93	30.800				
- Liquidació explotació 94	82.700				
- Liquidació explotació 96	894.117				
TOTAL Administració de l'Estat	1.089.917	0	0	0	1.089.917
TOTAL Pendent cobrament	3.093.728	96.021	174.850	5.000	3.369.599
PENDENT DE LIQUIDAR					
Generalitat de Catalunya:					
-Subvenció pendent liquidar 91	(165.900)				
-Subvenció pendent liquidar 92	(127.283)				
-Subvenció pendent liquidar 93	(187.630)				
-Subvenció pendent liquidar 94	(126.213)				
TOTAL Generalitat de Catalunya	(607.026)	0	0	0	(607.026)
Administració de l'Estat:					
-Subvenció pendent liquidar 95	(109.700)				
TOTAL Administració de l'Estat	(109.700)	0	0	0	(109.700)
TOTAL Pendent de liquidar	(716.726)	0	0	0	(716.726)

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

A) Generalitat de Catalunya:

FGC estableix unes previsions respecte a les subvencions pendents de cobrament i de pagament de la divisió Xarxa Principal corresponents tant a la Generalitat de Catalunya com a l'Administració de l'Estat per al 1995. Segons aquestes previsions, l'import pendent de cobrament d'aquesta divisió seria de 581,69 MPTA. FGC resta d'aquest import estimat el pendent de liquidar a l'Administració de l'Estat del mateix exercici (109,7 MPTA). D'aquesta manera, queda comptabilitzat com a pendent de cobrament el resultat negatiu de la divisió Xarxa Principal per aquest exercici, que ascendeix a 471,99 MPTA (en l'epígraf 2.2.7.4 d'aquest Informe s'inclou un quadre detall de resultats per divisions i per any).

El criteri de comptabilització seguit per FGC és el d'incorporar aquest resultat negatiu com un deute a cobrar i treure'l del compte Resultats d'exercicis anteriors, abans del seu cobrament, de la seva aprovació com a consignació en els pressupostos i, fins i tot, abans que la Intervenció General de l'Estat (IGAE) efectuï la liquidació definitiva de les xifres de subvenció consignades en el Contracte-Programa, el que no és correcte.

Cal recomanar que FGC no comptabilitzi cap xifra de subvenció pendent de cobrament que no estigui consignada en pressupostos.

- La resta d'importos pendents de cobrament de la Generalitat de Catalunya, corresponen a la part de la subvenció a l'explotació (o aportació a compte de capital) consignada en els pressupostos de la Generalitat de Catalunya i pendents de cobrament a 31 de desembre de 1996. S'ha verificat el cobrament posterior (durant l'exercici 1997) de tots els importos pendents de cobrament a 31 de desembre de 1996.
- Pel que fa als importos creditors pendents de liquidar dels anys 1991 a 1994, corresponen a saldos a favor de la Generalitat de Catalunya derivats de la liquidació definitiva efectuada del CP 1991-1993 per la IGAE. Aquests importos a favor de la Generalitat de Catalunya s'han de compensar amb els importos a cobrar de la Generalitat.

B) Administració de l'Estat:

- FGC ha comptabilitzat 894,12 MPTA com a import pendent de cobrament de l'exercici 1996 de la subvenció consignada en el pressupost de FGC aprovat per la Generalitat de Catalunya per al 1996 (4.457 MPTA), quan en realitat la xifra pendent de cobrament dels 4.457 MPTA és de 838,92 MPTA. S'ha verificat el cobrament posterior (durant l'exercici 1997) de 840,52 MPTA, és a dir, 53,6 MPTA menys respecte de la xifra comptabilitzada, i 1,6 MPTA de més, respecte dels 4.457 MPTA.

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA – INFORME 42/97-D

Subvenció aprovada en pressupost 1996	(I)	4.457.000
Subvenció cobrada a 31.12.96	(II)	3.618.083
Subvenció pendent de cobrament a 31.12.96	(I)-(II) = (III)	<u>838.917</u>
Subvenció comptabilitzada segons FGC	(IV)	894.117
Difer. entre la subv. realment pendent i la comptabilitzada com pendent	(III)-(IV) = (V)	<u>55.200</u>
Subvenció cobrada en l'exercici 1997		840.517

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes de la documentació interna de FGC

La diferència és deguda al fet que FGC ha comptabilitzat com a subvenció a rebre de l'Estat 4.512,2 MPTA dins el Compte de pèrdues i guanys, quan en realitat la xifra de subvenció consignada en els pressupostos era de 4.457 MPTA.

Recomanem la comptabilització de les xifres pendents de cobrament d'acord amb les xifres realment consignades en pressupost, no d'acord amb xifres que posteriorment es preveuen cobrar.

- Pel que fa a les xifres pendents de cobrament dels exercicis 1992, 1993 i 1994, corresponen a les quantitats pendents de cobrament segons el CP 1990-1993, i de la liquidació de l'exercici 1994 (any sense CP), segons s'indica en el Contracte- Programa 1995-1997. Aquestes quantitats encara no s'han cobrat.
- Pel que fa a l'import creditors de 109,7 MPTA, es tracta d'un saldo estimat per FGC que, com ja hem assenyalat en l'apartat A), FGC preveu que es compensarà amb els saldos a cobrar de la Generalitat de Catalunya.

2.3. NOTES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

2.3.1. Import net de la xifra de negocis

Dintre de l'epígraf Import net de la xifra de negocis s'inclouen els ingressos per la prestació del transport de viatgers i de mercaderies (quant a la divisió Xarxa Principal), la recaptació dels forfaits i altres serveis de la divisió de La Molina i de Vall de Núria, i la recaptació pels viatges dels funiculars de Montserrat. El detall d'aquests ingressos per a l'exercici 1996 és el següent:

	1996
Xarxa Principal:	
- Transport de viatgers	4.611.264
- Transport de mercaderies	521.410
La Molina:	550.420
Vall de Núria:	326.249
Funiculars de Montserrat:	94.116
TOTAL Import net xifra negocis	<u>6.103.459</u>

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

En l'Informe de fiscalització de gestió 42/98-D es fa una anàlisi de l'evolució

interanual dels ingressos així com dels marges d'explotació de cadascuna de les activitats i divisions.

2.3.2. Altres ingressos d'explotació

El detall de l'epígraf altres ingressos d'explotació és el següent:

	1996
Subvenció administració central	4.512.200
Subvenció administració autonòmica	4.125.953
TOTAL Subvencions a l'explotació	<u>8.638.153</u>
Ingressos per serveis diversos	400.837
Ingressos per arrendaments	51.991
TOTAL Altres ingressos d'explotació	<u>9.090.981</u>

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

La subvenció de l'administració central correspon a la subvenció provinent de l'Estat segons el contracte programa 1995-1997. Tal com hem explicat en l'epígraf 2.2.12.2 d'aquest Informe, FGC ha comptabilitzat 4.512,2 MPTA com a subvenció a l'explotació, quan de fet hauria d'haver comptabilitzat 4.457 MPTA, que és la xifra incorporada en el pressupost de FGC aprovat per Llei de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 1996. No s'ha produït cap modificació posterior, per la qual cosa FGC hauria d'haver comptabilitzat 4.457 MPTA com a subvenció provinent de l'Estat.

La subvenció de l'administració autonòmica correspon a l'import consignat en la Llei de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 1996, com a subvenció a l'explotació per la divisió de Xarxa Principal i la de Vall de Núria, per a l'exercici corrent.

2.3.3. Despeses de personal

El detall de les despeses de personal per als anys 1995 i 1996 és el següent:

	31.12.95	31.12.96
Sous i salaris	<u>5.159.226</u>	<u>5.339.218</u>
Indemnitzacions	128.933	74.223
Assegurances socials	1.610.978	1.576.634
Altres despeses socials	265.573	290.428
TOTAL Despeses de personal	<u>7.164.711</u>	<u>7.280.503</u>

Imports en milers de pessetes

Font: Dades extretes dels majors de FGC

- La plantilla mitjana de FGC en els anys 1995 i 1996 ha estat de 1.324,9 i de 1.296,6 persones, respectivament.
- Conveni col·lectiu: FGC té dos convenis: un per al personal de la divisió de Xarxa Principal, i un altre per a les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat. El primer va entrar en vigor l'1 de gener de 1995 i té vigència fins al 31 de desembre de 1996, i el segon va entrar en vigor l'1 de gener de 1996 i és vigent fins al 31 de desembre de 1997.
- L'augment de la massa salarial del 1995 al 1996 ha estat d'un 1,62%, percentatge que està dins els límits fixats per la Llei de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 1996.
- Indemnitzacions: Dintre les indemnitzacions incorporades com a Despeses de personal, s'inclouen aquelles indemnitzacions per canvi de residència, per canvi de torn o bé per cessament del treballador.
- Altres despeses socials: Dintre les altres despeses socials s'inclou el Contracte d'Administració de Fons de Preprimes de prestació determinada i base no contributiva per a un grup de directius de FGC, contractat amb Winterthur, al qual ens hem referit en l'epígraf 2.2.12.1 d'aquest Informe referit als aspectes fiscals.

El contracte és vigent des del 28 de febrer de 1991. L'import de l'aportació inicial per a constituir aquest Contracte d'Administració de Fons fou de 39,57 MPTA i el corresponent a l'any 1996 és de 44,96 MPTA. Aquesta aportació és en concepte de premi de dedicació i permanència, a partir de dues variables: retribució salarial i anys de desenvolupament del càrrec. El càlcul de la quantia del premi és el resultat de l'aplicació al número de vegades de l'últim salari brut, fixat per categories, el percentatge que li correspongui pels anys de desenvolupament en el càrrec. La sortida prevista per a cadascun dels 13 partícips és al final de la mensualitat en què compleixi els 65 anys. Les prestacions establertes són les següents:

- En arribar als 65 anys, es pagarà un capital o l'equivalent a una renda vitalícia anual, corresponent al 100% del saldo acumulat fins al moment a favor del partícip.
- En cas de mort o invalidesa abans dels 65 anys, es pagarà el 100% del saldo acumulat fins al moment a favor del partícip.

En el contracte s'assenyala que "en qualsevol supòsit i a tots els efectes, es considerarà beneficiari preferent de la prestació FGC...".

Cal dir que no s'ha vist cap acord del Consell d'administració de FGC aprovant aquest contracte.

- Dietes dels membres del Consell d'administració: L'import de les dietes que

cobren els membres del Consell d'administració per assistir a les reunions és de 50.000 PTA per sessió, import que està dins els límits que fixa l'Acord del Govern de 21 de gener de 1994, i que va ser expressament autoritzat per a FGC per l'Acord de Govern de 3 de maig de 1994.

2.3.4. Dotacions per a amortització d'immobilitzat

Dintre de l'epígraf Dotació per a amortització d'immobilitzat s'inclou tan sols la dotació a l'amortització de l'immobilitzat immaterial i material de la divisió de Xarxa Principal. Pel que fa a la dotació a l'amortització de les altres tres divisions, FGC la comptabilitza directament contra el compte Fons social de l'epígraf Fons propis del Balanç de situació, el que és incorrecte segons el PGC. Tal com expliquem en l'epígraf 2.2.7 d'aquest Informe, les dotacions per a amortització de l'immobilitzat s'han de comptabilitzar en el Compte de pèrdues i guanys per tal que s'incloguin dins el resultat de l'exercici i sigui en la distribució de resultats quan s'incorporin en l'epígraf de Fons propis, generalment en el compte Resultats d'exercicis anteriors. El detall de la dotació a l'amortització que manca incorporar en el resultat de l'exercici és el següent:

DIVISIÓ	1996
La Molina	249.178
Vall de Núria	294.204
Funiculars de Montserrat	6.942
TOTAL Dotació amortització	550.324

Imports en milers de pessetes
Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

Per tant, el resultat de l'exercici 1996 quedaria de la següent manera:

	Import
Resultat exercici abans d'incorporar amortitzacions pendents	568.520
Dotació a l'amortització de les 3 divisions	(550.324)
Resultat exercici després d'incloure les amortitzacions pendents	18.196

Imports en milers de pessetes

Cal modificar el criteri de comptabilització d'aquestes dotacions per a l'amortització de l'immobilitzat de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat, per tal d'incloure-les dins el resultat de l'exercici.

2.3.5. Altres despeses d'explotació

El detall de les altres despeses d'explotació per als exercicis 1995 i 1996 és el següent:

	1995	1996
Treballs realitzats per altres empreses	471.024	523.561
Arrendaments i cànons	67.770	63.674
Reparacions i conservació	313.123	352.583
Serveis professionals independents	83.607	101.349
Transports	15.582	10.575
Primes d'assegurances	48.240	59.428
Serveis bancaris i similars	11.261	11.580
Publicitat, propaganda i relacions públiques	149.356	228.019
Subministraments	897.723	945.777
Altres serveis	253.209	340.052
Tributs	16.398	18.053
TOTAL	2.327.293	2.654.651

Imports en milers de pessetes

Font: Dades extretes dels majors de FGC

- Dintre els Treballs realitzats per altres empreses s'inclouen la neteja d'estacions i de trens, la protecció i seguretat, els serveis regulars de carretera subcontractats a tercers, i altres.
- Dintre de Serveis professionals independents s'inclouen els honoraris professionals dels assessors jurídics, dels auditors, de redacció de projectes per a enginyeries i consultories, etc.
- El compte de Publicitat, propaganda i relacions públiques, en 1996 presenta un augment molt significatiu de la despesa respecte del 1995, a causa de la campanya del Metro del Vallès.
- Dintre el compte de Subministraments s'inclou la despesa per aigua, enllumenat, gas i, principalment, per la força tracció.
- Dintre dels "Altres serveis" s'inclouen despeses com ara les de viatge, quilometratge, dinars, material d'oficina, fotocòpies, telèfons i fax, les dietes del Consell d'administració i, entre altres, les despeses relacionades amb l'explotació del restaurant de La Molina. Cal dir que aquestes últimes s'haurien d'incloure dins l'epígraf de Consums i no en aquest compte de despeses diverses.

2.3.6. Despeses extraordinàries

Dintre les despeses extraordinàries (481,07 MPTA al 1995 i 319,27 MPTA al 1996) s'inclouen principalment les despeses per indemnitzacions en concepte d'havers passius (451,04 MPTA al 1995 i 272,11 MPTA al 1996). En l'epígraf 2.3.6.1 següent incloem un detall d'aquestes indemnitzacions i les principals característiques de cadascun dels conceptes d'indemnitzacions de FGC.

2.3.6.1. Compromisos de pensions i havers passius

El detall dels compromisos de pensions i havers passius a 31 de desembre de 1995 i 1996 és el següent:

	1995	1996
Indemnitzacions per jubilacions	250.374	145.142
Pagament de la pòlissa de Winterthur	135.424	131.557
Dotació a la provisió compromisos de pensions (art. 57)	104.399	84.683
Aplicació de la dotació d'anys anteriors	(39.151)	(89.267)
TOTAL	451.046	272.115

Imports en milers de pessetes

Font: Informació Econòmica i Estadística a 31 de desembre de 1995 i de 1996

FGC té diversos compromisos adquirits al llarg dels anys per pensions i havers passius, que es desglossen de la següent manera:

a) A 31 de desembre de 1993, FGC tenia uns complements de pensió històrics heretats de quan era una xarxa ferroviària estatal. A més, tenia altres de derivats del conveni de l'any 1987.

Antigament, el règim ferroviari de la Seguretat Social permetia jubilar-se als 60 anys cobrant el 90% de la base reguladora. A partir de la Llei 26/1985, aquest dret s'aboleix i, amb el Reial Decret 2621/86, el personal ferroviari s'equipara a la resta de treballadors, és a dir, que el personal que hagi cotitzat des de l'any 1967 es pot jubilar als 60 cobrant un 60% de la base reguladora.

Per a aquests treballadors que es podien jubilar als 60 anys cobrant el 60% de la base reguladora, FGC contracta en 1993 una pòlissa amb Winterthur per tal que es faci càrrec del pagament d'aquests complements. Aquesta pòlissa es fa efectiva en quatre pagaments anuals (del 1993 al 1996). Els imports per als anys 1995 i 1996 són de 135,42 MPTA i 131,56 MPTA, respectivament. Amb l'últim pagament efectuat en 1996, es fa efectiva la totalitat de la pòlissa amb Winterthur.

b) Com que FGC continua interessada en el fet que els treballadors es jubilin als 60 anys, continua existint fins a l'actualitat la clàusula de l'article 57 del conveni col·lectiu: Si els treballadors estan subjectes al Règim General de la Seguretat Social i, per tant, no poden acollir-se al Reial Decret anterior, en complir 60 anys

tenen tres alternatives:

- Un complement de pensió vitalícia personal equivalent a l'import necessari per a assolir el 90% de la base reguladora de la Seguretat Social,
- El mateix complement que l'anterior però per a assolir el 85% de la base reguladora, més 0,5 MPTA d'indemnització en el moment de la jubilació anticipada, o
- una indemnització de 3 MPTA al jubilar-se als 60 anys. (Aquesta és l'opció majoritàriament escollida pels treballadors).

Per a aquests casos, FGC calcula cada any una provisió on inclou aquells treballadors que es poden jubilar als 60 anys, prenent com a base la tercera opció (indemnització de 3 MPTA), i dividint aquest import pel nombre d'anys que li queden al treballador per jubilar-se. D'aquesta manera resulta la dotació anual, calculada de forma linial. Els imports de la dotació anual per als anys 1995 i 1996 són de 104,4 MPTA i 84,68 MPTA, respectivament. Com es diu en l'epígraf 2.2.9 d'aquest Informe relatiu a "Provisions per a riscos i despeses", tot i estar creant-se la provisió corresponent, aquesta dotació anual no respon a càlculs actuàrials ni financers i, per tant, no s'ha pogut analitzar l'impacte que tindria si aquesta provisió es calculés amb els criteris esmentats (vegeu l'epígraf 2.2.9 d'aquest Informe).

Pel que fa a les aplicacions de la dotació a la provisió (39,15 MPTA al 1995 i 89,27 MPTA al 1996), correspon a la part de les jubilacions efectivament pagades durant l'any (250,37 MPTA en 1995 i 145,14 MPTA en 1996), que s'han pagat amb càrrec a la dotació ja realitzada en anys anteriors i, per tant, no han suposat despesa de l'exercici.

Cal dir que de tots aquests conceptes se n'ha verificat la seva raonabilitat, sense excepció, llevat del que s'esmenta per la dotació a la provisió per compromisos de pensions.

3. FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

Els pressupostos de FGC corresponents a l'exercici 1996 i aprovats per la Llei 14/1996, de 29 de juliol, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 1996, preveïen uns ingressos i despeses en el pressupost d'exploració de 15.163,34 MPTA i un recursos i dotacions en el pressupost de capital de 8.634,7 MPTA.

S'ha d'assenyalar que FGC no ha efectuat la liquidació pressupostària corresponent al pressupost de capital. En l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992 ja es feia aquesta observació i es recomanava la realització de la liquidació. A més, en l'annex dels Informes del Compte general referit a les empreses públiques, s'indica cada any aquest fet.

Cal dir que el Contracte-Programa entre l'Administració de l'Estat, la Generalitat de Catalunya i FGC, estableix com a objectiu la millora de la qualitat dels serveis portant a terme els programes d'inversió necessaris, i estableix com a compromís de la Generalitat de Catalunya el control de les inversions anuals, de manera que s'adeqüin als programes d'inversió establerts en el mateix Contracte-Programa. Si FGC no liquida el pressupost de capital aprovat per la Llei de pressupostos i que està d'acord en línies generals amb les xifres aprovades en el Contracte-Programa, no hi ha un mecanisme de control d'aquestes inversions anuals prèviament establertes.

FGC ha d'elaborar la liquidació del pressupost de capital per tal de deixar constància formal del grau de compliment del pressupost de capital aprovat per la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

3.1. LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA D'EXPLOTACIÓ

A continuació es presenta la liquidació pressupostària d'explotació corresponent a l'exercici 1996 de FGC, que es presenta desglossada per les 4 divisions de FGC: Xarxa Principal, La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat. Hem inclòs 3 de les 6 columnes que té la liquidació original de FGC ja que:

- La columna de Pressupost coincideix amb la columna de Pressupost Definitiu no hi ha modificacions al pressupost inicial aprovat, per la qual cosa només incloem una d'elles i no incloem la columna de modificacions.
- La columna de Realització coincideix amb la columna de Compte de Resultats ja que no hi ha partides de conciliació, per la qual cosa només incloem una d'elles, la de realització.

3.1.1. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Xarxa Principal

INGRESSOS	Pressupost	Realització	Desviació
	Definitiu		Pressupost
Capítol III. Ingressos propis	5.143.492	5.339.666	(196.174)
Prestació transport de viatgers	4.465.239	4.611.263	(146.024)
Prestació transport mercaderies	578.507	521.410	57.097
Ingressos serveis diversos	99.746	206.993	(107.247)
Capítol IV. Subvencions corrents	8.431.180	8.471.380	(40.200)
Subvencions Administració Central	4.457.000	4.512.200	(55.200)
Subvencions Generalitat Catalunya	3.959.180	3.959.180	0
Altres subvencions	15.000	0	15.000
Capítol V. Ingressos patrimonials i Dèficit d'exploració	122.863	185.042	(62.179)
Ingressos financers	100.444	158.151	(57.707)
Ingressos per arrendaments	22.419	26.891	(4.472)
INGRESSOS	13.697.535	13.996.088	(298.553)
DESPESES			
Capítol I. Remuneracions del personal	6.590.218	6.594.151	(3.933)
Sous i salaris	4.810.459	4.832.421	(21.962)
Indemnitzacions	43.700	65.215	(21.515)
Seguretat social c/empresa	1.472.503	1.425.543	46.960
Altres despeses socials	263.556	270.972	(7.416)
Capítol II. Despeses de béns corrents i serveis	2.335.739	2.455.942	(120.203)
Compres altres proveïments	281.240	251.720	29.520
Treballs realitzats altres empreses	421.034	462.300	(41.266)
Lloguers	40.577	39.342	1.235
Reparacions i conservació	282.589	300.648	(18.059)
Serveis professionals independents	65.895	81.928	(16.033)
Transports	6.540	8.055	(1.515)
Primes d'assegurances	35.032	42.867	(7.835)
Publicitat, propaganda i relac. púb.	79.050	156.648	(77.598)
Subministraments	890.151	859.255	30.896
Comunicacions	44.026	47.050	(3.024)
Serveis bancaris similars	7.502	8.351	(849)
Altres serveis	170.020	185.918	(15.898)
Altres tributs	12.083	11.860	223
Capítol III. Despeses financeres	1.207.266	860.505	346.761
Despeses financeres	1.207.266	860.505	346.761
Capítol V. Amortització i superàvit explotació	3.200.000	3.199.429	571
Amortització immobilitzat material	3.200.000	3.199.429	571
Pèrdues/beneficis immobilitzat	0	109.564	(109.564)
Indemnitzacions havers passius	364.312	253.325	110.987
DESPESES	13.697.535	13.472.916	224.619
Diferència		523.172	
RESUM APORTACIONS EXERCICI 1996	Subvencions necessàries	Subvencions rebudes	Diferència
Administració Central (1)	4.634.500	4.512.200	122.300
Administració Generalitat Catalunya	3.313.708	3.959.180	(645.472)
	7.948.208	8.471.380	(523.172)

Imports en milers de pessetes

(1) Quantitats subjectes a revisió de la Comissió de Seguiment del Contracte-Programa i la IGAE

Font: Liquidació del pressupost elaborada per FGC

a) Ingressos: S'han liquidat 13.996,09 MPTA que suposen un increment del 2,2% respecte dels pressupostats. Les principals desviacions positives i negatives estan originades pels motius següents:

- Prestació transport viatgers: Augment d'un 3,3 % dels ingressos per prestació de transport de viatgers respecte dels pressupostats a causa de l'augment del nombre de viatgers/km en un 5,71% respecte als previstos, principalment per la posada en funcionament del Metro del Vallès el juny del 1996. Aquest augment del nombre de viatgers/km queda compensat en part per l'efecte de les tarifes, que han estat inferiors a les previstes en un 1,98%.
- Prestació transport mercaderies: Disminució d'un 15,6% en les tones/km del transport de Potassa, compensada en part per l'augment de les hores de funcionament d'un tractor Solvay.

- Ingressos serveis diversos: l'augment d'aquests ingressos s'ha degut principalment a les subvencions rebudes de la Direcció General de Transports per la tarifació social i de FORCEM per la formació continuada, no previstes.

- Subvencions corrents: Com ja s'ha explicat en l'epígraf 2.2.12.2 d'aquest Informe relatiu a les subvencions pendents de cobrament i pagament, FGC ha comptabilitzat com a subvenció de l'Administració central 55,2 MPTA de més respecte de l'import pressupostat, quan de fet hauria d'haver liquidat els 4.457 MPTA com a subvenció corrent de l'Administració Central. Mentre no hi hagi la liquidació definitiva de l'IGAE, FGC ha de liquidar l'import consignat en el pressupost definitiu.

- Ingressos patrimonials: Augment d'un 50,6% respecte dels ingressos previstos a causa de l'augment dels ingressos per inversions financeres temporals i per interessos dels comptes corrents, que respon a uns majors saldos mitjans en tresoreria respecte dels previstos.

b) Despeses: S'han liquidat 13.472,91 MPTA que suposen un 1,6% de disminució respecte de l'import pressupostat. Les principals desviacions són les següents:

- Remuneracions del personal: La despesa real ha estat similar a la despesa prevista (superior en 3,9 MPTA). Es produeixen dos fets que es contraposen: d'una banda els sous i salaris i les indemnitzacions són superiors als previstos (els sous augmenten un 0,4% respecte de la xifra prevista, i les indemnitzacions augmenten 21,5 MPTA per sobre de la xifra prevista), mentre que la despesa per seguretat social disminueix, tant per la disminució de plantilla com per la disminució del cost/persona en gairebé un punt.

- Despeses de béns corrents i serveis: Augment d'un 5,1% respecte de les despeses previstes a causa principalment de l'augment del servei d'autocars a Vallvidrera pel manteniment del funicular, augment de la contractació de personal extern per realitzar suplències, augment del transport de trens de Martorell a Rubí

per al seu manteniment (el taller de Rubí passa a ser el centre de manteniment dels trens), i a l'augment de despeses publicitàries per la campanya específica del Metro del Vallès.

- Despeses financeres: Disminució d'un 28,72% per la disminució del tipus d'interès dels préstecs i crèdits en gairebé 2 punts.

- Pèrdues/Beneficis Immobilitzat: S'inclouen les despeses per baixes d'immobilitzat, de material de magatzem obsolet, i altres despeses extraordinàries que FGC no preveu en el seu pressupost perquè tenen el caràcter d'extraordinàries i, per tant, són de difícil previsió. En l'any 1996 s'inclouen 63,04 MPTA corresponents a la liquidació definitiva de l'Impost de radicació dels anys 1988-1991.

- Indemnitzacions havers passius: Es va preveure més despesa en concepte d'indemnitzacions d'havers passius (364,31 MPTA) que la realment incorreguda (253,32 MPTA), a causa principalment a què es van tenir en compte les xifres de l'any 1995, en què les indemnitzacions van ser de 446,21 MPTA.

3.1.2. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió La Molina

INGRESSOS	Pressupost	Realització	Desviació
	definitiu		Pressupost
Capítol III. Ingressos propis	623.174	691.794	(68.620)
Prestació transport viatgers	510.528	550.420	(39.892)
Ingressos serveis diversos	112.646	141.374	(28.728)
Capítol V. Ingressos patrimonials i Dèficit d'exploació	5.775	5.385	390
Ingressos financers	3.500	3.074	426
Ingressos per arrendaments	2.275	2.311	(36)
INGRESSOS	628.949	697.179	(68.230)
DESPESES			
Capítol I. Remuneracions del personal	282.007	319.212	(37.205)
Sous i salaris	207.706	238.881	(31.175)
Indemnitzacions	0	2.197	(2.197)
Seguretat social c/empresa	64.393	68.600	(4.207)
Altres despeses socials	9.908	9.534	374
Capítol II. Despeses de béns corrents i serveis	289.421	347.302	(57.881)
Compres altres proveïments	34.252	44.190	(9.938)
Treballs realitzats altres empreses	44.146	50.563	(6.417)
Lloguers	5.266	15.544	(10.278)
Reparacions i conservació	32.806	38.462	(5.656)
Serveis professionals independents	3.344	12.873	(9.529)
Transports	1.283	1.448	(165)
Primes d'assegurances	7.877	8.601	(724)
Publicitat, propaganda i relacions públiques	37.200	41.807	(4.607)
Subministraments	53.893	47.470	6.423
Comunicacions	7.160	7.272	(112)
Serveis bancaris similars	1.176	1.775	(599)
Altres serveis	55.386	72.440	(17.054)
Altres tributs	5.632	4.857	775
Capítol III. Despeses financeres	12.200	10.143	2.057
Despeses financeres	12.200	10.143	2.057
Perd./Benef. immobilitzat	0	11.426	(11.426)
Despeses a distribuir	6.847	7.564	(717)
DESPESES	590.475	695.647	(105.172)
	Diferència	1.532	
RESUM APORTACIONS EXERCICI 1996			
	Subvenció	Subvenció	Diferència
	necessària	rebuda	
Administració Generalitat de Catalunya	(1.532)	0	(1.532)
	(1.532)	0	(1.532)

Imports en milers de pessetes

Font: Liquidació del pressupost elaborada per FGC

En la columna de pressupost definitiu s'observa que, FGC ha inclòs 628,95 MPTA d'ingressos i 590,47 MPTA de despeses. De fet, manca incloure l'import previst dins l'article 54 de despeses "Superàvit d'explotació" per 38,47 MPTA, que és la xifra que fa equilibrar el pressupost d'ingressos i el de despeses. En la liquidació, FGC ho hauria d'haver inclòs aquest import com a partida pressupostària, igual que en el pressupost aprovat per Llei de pressupostos.

a) Ingressos: S'han liquidat 697,18 MPTA que suposen un increment del 10,8% respecte dels pressupostats, degut principalment a l'augment d'un 6,1% en el nombre de visitants, com a conseqüència de les intenses nevades dels mesos d'hivern, i també al fet que l'augment de les tarifes va ser finalment un 1,5% superior a l'augment pressupostat.

Cal dir que en la liquidació no s'ha inclòs cap xifra de subvenció corrent ni en la columna de pressupost inicial ni en la columna de realitzat, mentre que en el pressupost aprovat per Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya hi constaven 115,1 MPTA (partida 450.06 dins el capítol 4 de subvencions corrents) per liquidació d'exercicis anteriors. FGC tracta aquesta partida de forma separada en el resum de la liquidació (que es presenta en l'epígraf 3.1.5), i no la inclou en la liquidació pròpiament dita. Cal incloure aquest tipus de partides en la liquidació, tot i tractar-se de partides que liquiden exercicis anteriors, ja que es tracta de partides consignades dins el pressupost d'explotació i, com a tals, s'han de liquidar.

b) Despeses: S'han liquidat 695,65 MPTA que suposen un 17,8% més respecte de les despeses pressupostades (sense comptar el superàvit pressupostat). Les principals desviacions són les següents:

- Remuneracions del personal: La major despesa realitzada obeeix a l'augment de la plantilla mitjana, que es preveia de 65 agents i va ser finalment de 73, a causa de l'augment del nombre de visitants, principalment.
- Despeses de béns corrents i serveis: L'increment de la despesa es deu a l'augment del consum de combustibles i dels recanvis d'immobilitzat a conseqüència de les intenses nevades que fan augmentar el nombre d'hores de funcionament de les màquines trepitjaneu: aquest increment també és a causa de la posada en marxa d'un nou servei d'autobusos que es fa des de la Cerdanya; de l'augment dels lloguers pel lloguer d'una màquina trepitjaneu no prevista; despeses pels estudis de privatització de la divisió, etc.
- Pèrdues./Beneficis Immobilitzat: Despeses no previstes a causa del seu caràcter d'extraordinàries. En l'any 1996 s'inclouen principalment pèrdues per vendes d'immobilitzat, baixes de material obsolet de magatzem, i una subvenció de la DGT de l'any 1995 que es va comunicar que no es faria efectiva.

3.1.3. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Vall de Núria

INGRESSOS	Pressupost		Desviació
	Definitiu	Realització	Pressupost
Capítol III. Ingressos propis	379.400	393.395	(13.995)
Prestació transport viatgers	318.360	317.034	1.326
Prestació transport mercaderies	7.000	9.215	(2.215)
Ingressos serveis diversos	54.040	67.146	(13.106)
Capítol IV. Subvencions corrents	166.773	166.773	0
Subvenció Generalitat Catalunya	166.773	166.773	0
Capítol V. Ingressos patrimonials i dèficit d'explotació	22.448	24.619	(2.171)
Ingressos financers	3.310	2.187	1.123
Ingressos per arrendaments	19.138	22.432	(3.294)
INGRESSOS	568.620	584.787	(16.166)
DESPESES			
Capítol I. Remuneracions del personal	341.554	327.442	14.112
Sous i salaris	249.730	243.266	6.464
Indemnitzacions	0	1.301	(1.301)
Seguretat social c/ empresa	82.896	74.544	8.352
Altres despeses socials	8.928	8.331	597
Capítol II. Despeses de béns corrents i serv	140.046	160.642	(20.595)
Compres altres proveïments	17.033	15.126	1.907
Treballs realitzats altres empreses	15.700	24.579	(8.879)
Lloguers	1.208	1.258	(50)
Reparacions i conservació	10.781	11.540	(759)
Serveis professionals independents	1.132	5.413	(4.281)
Transports	1.669	1.072	597
Primes d'assegurances	6.061	6.620	(559)
Publicitat, propaganda i relacions públiques	21.160	26.959	(5.799)
Subministraments	41.193	36.365	4.828
Comunicacions	8.253	11.252	(2.999)
Serveis bancaris i similars	3.840	4.177	(337)
Altres serveis	11.043	15.169	(4.125)
Altres tributs	973	1.112	(139)
Capítol III. Despeses financeres	87.020	66.646	20.374
Despeses financeres	87.020	66.646	20.374
Pèrdues/Beneficis immobilitzat	0	2.941	(2.941)
Indemnitzacions havers passius	0	18.790	(18.790)
DESPESES	568.620	576.461	(7.840)
	Diferència	8.326	
RESUM APORTACIONS EXERCICI 1996			
	Subvenció necessària	Subvenció rebuda	Diferència
Administració Generalitat Catalunya	158.447	166.773	(8.326)
	158.447	166.773	(8.326)

Imports en milers de pessetes

Font: Liquidació del pressupost elaborada per FGC

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 42/97-D

En la columna de pressupost definitiu manquen dues partides pressupostàries del pressupost aprovat per Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya. En concret, aquestes partides són les següents:

Capítol	Partida	INGRESSOS	Import
4	450.05	Subvencions corrents rebudes per l'empresa: Liquidació exercicis anteriors	45.577
		TOTAL INGRESSOS	45.577
		DESPESES	
5	540.05	Superàvit d'explotació: Liquidació d'exercicis anteriors	45.577
		TOTAL DESPESES	45.577

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes del pressupost aprovat per Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 1996

Tot i que l'efecte final és zero ja que es compensen els ingressos amb les despeses, FGChauria d'haver inclòs aquestes partides en la columna de pressupost definitiu de la liquidació pressupostària, i efectuar-ne la liquidació corresponent.

A continuació es comenten les principals desviacions de les xifres reals respecte de les xifres previstes:

a) Ingressos: S'han liquidat 584,79 MPTA que suposen un increment del 2,8% respecte dels pressupostats. Les principals desviacions són les següents:

- Prestació transport viatgers: No es produeix pràcticament desviació de la xifra real respecte de la xifra prevista. Es produeixen dos efectes contraposats: d'una banda les tarifes augmenten finalment un 1,8% respecte de les previstes en el moment de realització del pressupost; d'altra banda, el nombre de visitants ha estat inferior al previst en un 2,2%.
- Prestació transport mercaderies: Augment del nombre de tones reals transportades respecte de les previstes.
- Ingressos serveis diversos: Augment dels ingressos per la prestació de serveis que la divisió fa per a tercers. Es tracta de serveis o despeses que la divisió suporta per compte d'altres divisions, com poden ser La Molina i Xarxa Principal, i posteriorment els hi repercuteix. Aquest augment queda compensat per l'augment de les despeses de béns corrents i serveis, que és on s'inclou el cost de les despeses suportades.

b) Despeses: S'han liquidat 576,46 MPTA que suposen un 1,3% d'increment respecte de les pressupostades. Les principals desviacions són les següents:

- Remuneracions del personal: Es va preveure una plantilla mitjana de 84 agents, mentre que la plantilla mitjana real ha estat de 79 agents. A més, el cost de seguretat social disminueix, tant per la disminució de plantilla com per la disminució del cost/persona en 2,5 punts.

- Despeses de béns corrents i serveis: Augment d'un 14,7% respecte de l'import previst degut a l'augment dels treballs realitzats per les divisions de Xarxa Principal i de La Molina que després es repercuteixen. Aquest augment es compensa amb l'augment dels ingressos per prestació de serveis, tal com hem explicat anteriorment. A més, l'augment també és a causa de despeses de selecció de personal no previstes, a causa de les taxes d'escombraries de l'any 95 no previstes, etc.
- Despeses financeres: Disminució d'un 23,4% respecte de la xifra prevista causades per la disminució en 2 punts del tipus d'interès dels préstecs i crèdits.
- Pèrdues/Beneficis Immobilitzat: Despeses no previstes a causa del seu caràcter d'extraordinàries. En l'any 1996 s'inclou principalment la regularització de saldos amb clients, i altres despeses d'anys anteriors.

3.1.4. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Divisió Funiculars de Montserrat

INGRESSOS	Pressupost definitiu	Realització	Desviació Pressupost
Capítol III. Ingressos propis	106.351	94.239	12.112
Prestació transport viatgers	106.300	94.117	12.183
Ingressos serveis diversos	51	122	(71)
Capítol V. Ingressos patrimonials i dèficit d'exploració	1.212	1.357	(145)
Ingressos financers	824	1.001	(177)
Ingressos per arrendaments	388	356	32
INGRESSOS	107.563	95.596	11.967
DESPESES			
Capítol I. Remuneracions del personal	41.509	39.699	1.810
Sous i salaris	25.037	24.650	387
Indemnitzacions	5.000	5.511	(511)
Seguretat social c/ empresa	9.372	7.948	1.424
Altres despeses socials	2.100	1.590	510
Capítol II. Despeses de béns corrents i serv	18.680	19.551	(871)
Compres altres proveïments	571	223	348
Treballs realitzats altres empreses	578	916	(338)
Lloguers	8.088	7.529	559
Reparacions i conservació	2.116	1.934	182
Serveis professionals independents	218	1.135	(917)
Transports	111	0	111
Primes d'assegurances	1.036	1.340	(304)
Publicitat, propaganda i relacions públiques	1.854	2.605	(751)
Subministraments	3.602	2.687	915
Comunicacions	68	206	(138)
Serveis bancaris i similars	56	7	49
Altres serveis	228	745	(517)
Altres tributs	154	224	(70)
Capítol III. Despeses financeres	774	805	(31)
Despeses financeres	774	805	(31)
Pèrdues/Beneficis immobilitzat	0	51	(51)
DESPESES	60.963	60.106	857
Diferència		35.490	
RESUM APORTACIONS EXERCICI 1996			
	Subvenció necessària	Subvenció rebuda	Diferència
Administració Generalitat Catalunya	(35.490)	0	(35.490)
	(35.490)	0	(35.490)

Imports en milers de pessetes

Font: Liquidació del pressupost elaborada per FGC

Com es pot observar, els ingressos previstos en el pressupost definitiu són de 107,56 MPTA i les despeses de 60,96 MPTA, cosa que implica, per tant, que s'ha previst un superàvit de 46,6 MPTA. De fet, en el pressupost aprovat per Llei de pressupostos de la Generalitat es preveia un sobrant d'explotació dins l'article 54. "Superàvit d'explotació" de 46,6 MPTA. En la liquidació, FGC l'hauria d'haver inclòs com a partida pressupostada, tal com constava en el pressupost aprovat per Llei de pressupostos.

A continuació es comenten les principals desviacions entre les xifres reals i les previstes:

a) Ingressos: s'han liquidat 95,60 MPTA que suposen una disminució de l'11,12% respecte dels pressupostats, principalment a causa d'un descens en el nombre de viatgers en el funicular de Sant Joan respecte dels previstos d'un 5,2%, i que el funicular de La Cova no va funcionar en tot l'any (al 1995 es va cremar i en tot l'any 1996 no es va poder arreglar), per la qual cosa els ingressos previstos de 9,5 MPTA no es van poder assolir.

b) Despeses: s'han liquidat 60,1 MPTA que suposen una disminució de l'1,4% respecte de les despeses pressupostades. Les principals desviacions són les següents:

- Remuneracions del personal: es produeix una disminució d'un 4,4% sobre les previsions ja que la plantilla mitjana va ser de 8 agents quan s'havia pressupostat una mitjana de 10 agents, i donat que el cost de la Seguretat Social va disminuir d'un 37,4% previst a un 32,2% real.
- Despeses de béns corrents i serveis: augmenten principalment a causa d'una major desratització dels funiculars i d'un major cost de manteniment dels jardins respecte dels previstos, a més de la contractació de personal extern no prevista.

3.1.5. Resum de la liquidació del pressupost d'explotació elaborat per FGC

A més a més de la liquidació del pressupost d'explotació desglossada per cadascuna de les 4 divisions, FGC presenta un resum de la liquidació del pressupost d'explotació, que incloem a continuació:

	Xarxa Principal		La Molina	Vall de Núria	Funic. Monts.	TOTAL
	Adm. Central	Adm. Auton.	Adm. Auton.	Adm. Auton.	Adm. Auton.	
RESULTAT BRUT D'EXPLOTACIÓ	(4.634.500)	3.313.707	1.531	(158.447)	35.490	(8.069.632)
Subv. consignades en pres. 1996	4.512.200	3.959.180	0	166.773	0	8.638.153
LIQUIDACIÓ PRESSUPOST 1996	(122.300)	645.472	1.531	8.326	35.490	568.520

Imports en milers de pessetes

Font: Liquidació del pressupost d'explotació elaborada per FGC

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 42/97-D

El total de subvencions consignades en els Pressupostos de 1996 per a aquest exercici ha estat de 8.638,15 MPTA, dels quals 4.512,2 MPTA corresponen a l'Administració Central i 4.125,95 MPTA a la Generalitat de Catalunya (3.959,18 MPTA per a la Xarxa Principal i 166,77 MPTA per a la Vall de Núria).

A més, en els pressupostos de 1996, per compensar els resultats d'anys anteriors, la Generalitat de Catalunya va consignar 115,1 MPTA per a la Divisió La Molina i 45,57 MPTA per a la Divisió Vall de Núria, la liquidació dels quals seria la següent:

Divisió La Molina (115,1 MPTA)	1994	1995	TOTAL
Resultat exercici	29.011	(225.242)	(196.231)
Compensació	(29.011)	29.011	0
Consignació pressupostos 96	0	115.100	115.100
Pendent consignació	0	(81.131)	(81.131)

Divisió Vall de Núria (45,57 MPTA)	1994	1995	TOTAL
Resultat exercici	(13.304)	(11.371)	(24.675)
Consignació pressupostos 96	13.304	32.273	45.577
Excés consignació	0	20.902	20.902

Segons tot el que s'ha exposat, FGC proposa les següents assignacions:

* **Xarxa Principal:** En les aportacions de l'Administració Central es produeix un dèficit de 122,3 MPTA, a consignar en els pressupostos de l'Administració central de 1998. En les aportacions de la Generalitat de Catalunya es produeix un superàvit de 645,47 MPTA, quantitat que es considera a compte, per a cobrir el dèficit d'explotació, en els Pressupostos de la Generalitat de Catalunya de 1998. Segons el Contracte-Programa aquestes xifres estan pendents de verificació i aprovació per part de la Comissió de Seguiment i de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat.

* **La Molina:** El superàvit que es produeix en la liquidació de 1996 d'1,53 MPTA es considera com a quantitat a aplicar per cobrir el resultat negatiu de l'exercici de 1995. Aplicant aquest excedent, així com els corresponents a la Divisió Vall de Núria i a la Divisió Funiculars de Montserrat als resultats de l'exercici 1995 de la Divisió La Molina, quedaria pendent de consignació la quantitat següent:

	Import
Resultat exercici 1995 pendent de consignació a 31.12.96 - La Molina	(81.131)
Liquidació 1996 - La Molina	1.532
Liquidació 1996 - Vall de Núria	8.326
Liquidació 1996 - Funiculars de Montserrat	35.490
Liquidació 1995 - Vall de Núria	20.902
Pendent de consignar a 31.12.96	(14.880)

Aquesta quantitat pendent de consignar es cobrirà o serà compensada amb els resultats positius que s'espera obtenir en l'explotació de l'exercici 1997.

* **Vall de Núria:** El superàvit que es produeix de 8,33 MPTA en la liquidació de 1996, es considera quantitat a aplicar per compensar el resultat negatiu de 1995 existent en la Divisió La Molina. A més, de la liquidació de 1995 resulta un excés de subvenció de 20,9 MPTA, ja que es van consignar 32,27 MPTA a compte del resultat previst, i la realitat ha estat d'11,37 MPTA.

* **Funiculars de Montserrat:** El superàvit que es produeix de 35,49 MPTA en la liquidació de 1996, es considera quantitat a aplicar per compensar el resultat negatiu de 1995 existent en la Divisió La Molina.

La diferència entre ingressos i despeses liquidades origina un sobrant d'explotació que resumim a continuació:

DIVISIÓ	Sobrant
- Xarxa Principal	523.172
- La Molina	1.532
- Vall de Núria	8.326
- Funiculars de Montserrat	35.490
TOTAL Sobrant	568.520

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes de la liquidació del pressupost d'explotació de FGC

El total del sobrant d'explotació s'ha rebaixat del compte Resultats d'exercicis anteriors de l'epígraf de Fons propis (vegeu l'epígraf 2.2.7 d'aquest Informe).

4. FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT

Dins la fiscalització dels estats financers i de la liquidació pressupostària s'han analitzat aspectes legals de caire comptable, pressupostari, laboral, fiscal, etc. Dins aquest capítol la fiscalització de la legalitat se centra en dos aspectes: l'elaboració del PAIF i els procediments de contractació.

4.1. CONTRACTACIÓ

En aquest epígraf s'analitza el compliment de la legalitat pel que fa als procediments de contractació que ha seguit FGC.

4.1.1. Legislació aplicable

a) Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques:

D'acord amb el que estableix l'article 1 de la Llei 13/1995, de 18 de maig, de

contractes de les administracions públiques, les entitats de dret públic amb personalitat jurídica pròpia han d'ajustar la seva activitat contractual a l'esmentada Llei, sempre que es donin els requisits d'haver estat creades per a satisfer específicament necessitats d'interès general que no tinguin caràcter industrial o mercantil, i que es tracti d'entitats l'activitat de les quals estigui majoritàriament finançada per les Administracions públiques o altres entitats de dret públic.

Ara bé, la disposició transitòria sisena de l'esmentada Llei estableix que els òrgans de contractació que celebrin contractes compresos en l'àmbit de la Directiva 93/38/CEE, relativa als sectors de l'aigua, l'energia, els transports i les telecomunicacions, no estaran obligats a complir, respecte a aquests contractes, les obligacions de publicitat en el "Diario Oficial de las Comunidades Europeas" (DOCE) previstes en aquesta Llei fins a l'1 de gener de 1996, si es tracta de contractes d'obres o subministraments i fins a l'1 de gener de 1997 si es tracta de contractes de consultoria i assistència i de serveis i de treballs específics i concrets no habituals.

La mateixa disposició transitòria sisena estableix que mentre no es produeixi la incorporació a la legislació espanyola del contingut de la Directiva 93/38/CEE, les entitats de dret públic a què es refereix l'article 1 continuaran regint-se en la seva activitat contractual per les normes que, en la data d'entrada en vigor de la Llei, els hi resultin d'aplicació, subjectant-se en el seu desenvolupament als principis de publicitat i lliure concurrència propis de la contractació administrativa.

Per tant, en l'àmbit temporal d'aquest Informe de fiscalització, FGC s'ha de regir pels principis generals de publicitat i concurrència.

L'aplicació d'aquests principis s'ha de fer de manera conjunta. Això comporta que sigui necessari no solament consultar diverses empreses a l'hora de portar a terme una determinada contractació, sinó també que, en aplicació del principi de publicitat, i per fer veritablement efectiu el principi de concurrència, es publiqui el corresponent anunci de licitació en un diari dels de major tirada o bé en un Diari Oficial.

Sens perjudici del que s'ha esmentat, atès que la Llei de contractes permet l'adjudicació pel procediment negociat en contractes de baix import, es podria utilitzar, per analogia, aquesta previsió per a les empreses públiques.

A més a més de per la Llei de contractes, FGC es regeix per la següent normativa:

b) Decret 175/1994, de 28 de juny, sobre l'u per cent cultural:

Estableix l'obligació de retenir l'1% dels imports de les obres públiques de pressupost superior a 100 MPTA, i de transferir-lo a la tresoreria de la Generalitat de Catalunya, on els fons es destinen a inversions culturals.

Donat que FGC ha desenvolupat en els darrers anys una activitat de protecció del

patrimoni industrial ferroviari, FGC pot aplicar directament l'1% cultural, sense necessitat de transferir-lo, a un programa de conservació i promoció del patrimoni històric ferroviari de Catalunya, prèvia sol·licitud i autorització de la Direcció General de Patrimoni Cultural (Departament de Cultura).

A banda de les disposicions oficials abans esmentades, FGC està subjecte a la següent normativa interna:

c) Estatuts de FGC:

L'article 34.2 dels estatuts de FGC estableix que els contractes administratius que celebri FGC s'han d'ajustar als principis de publicitat i concurrència propis de la contractació administrativa. Els límits per a les diferents formes de contractació els fixarà el Consell d'administració d'acord amb la normativa vigent.

A més, estableix que la mesa de contractació està formada per un president, que és el president del Consell d'administració o persona que aquest designi; dos vocals, que són el director de l'entitat o persona que designi i el director del departament al qual va destinada la contractació, que pot ser substituït per qui el director de l'Entitat designi, i el secretari del Consell d'administració, que actua com a secretari de la mesa, el qual pot ser substituït per un assessor jurídic al servei de l'Empresa.

Per últim, estableix que quan l'objecte de la contractació comporti una despesa que comprometi una quantitat superior al 10% del total de despeses consignades en l'exercici, serà necessària l'autorització prèvia del DPTiOP.

d) Acord del Consell d'administració de FGC del 27 de setembre de 1984:

En les adjudicacions directes (o en termes de la nova Llei adjudicació per procediment negociat sense publicitat) es demanarà oferta econòmica a 3 proveïdors. En la contractació per procediments amb publicitat es faran d'acord amb allò que determinen les disposicions oficials, i d'acord amb la normativa interna de FGC.

e) Acord del Consell d'administració de FGC del 2 de novembre de 1983:

Respecte a les autoritzacions per efectuar contractacions i adquisicions, va disposar que:

- Per imports inferiors a 8 MPTA: les ofertes s'envien a l'àrea econòmica per a la seva autorització,
- Per imports entre 8 i 50 MPTA: la proposta s'envia a través de l'àrea econòmica al director per a la seva autorització,
- Per imports superiors a 50 MPTA: la proposta s'envia a través de l'àrea econòmica al director, per tal que proposi la seva aprovació al president o al Consell d'administració, segons les facultats per contractar decidides per Consell

d'administració, és a dir, al president per signar les adquisicions per imports entre 50 i 100 MPTA, sempre que estiguin previstes dins el Pla d'Actuació.

En tot cas s'informarà en cada sessió del Consell d'administració de les adquisicions i contractes signats per un import superior a 10 MPTA.

4.1.2. Procediments emprats per FGC

FGC té un manual de procediments de contractació anomenat "Manual d'adquisicions", perfectament actualitzat, on s'inclou:

- La normativa aplicable.
- Les instruccions d'actuacions en cas d'adquirir béns que formen estoc de magatzem, béns que no formen estoc de magatzem, les adquisicions plurianuals, les urgències, les importacions, etc.
- Els procediments previs a la contractació amb publicitat (plecs de clàusules generals i particulars, publicitat, documentació bàsica per a donar publicitat, lliurament de plecs i recepció d'ofertes, obertura pública de pliques, adjudicació).
- Els procediments previs a la contractació sense publicitat (plec general, obertura interna de pliques, peticions de compra).
- El procediment per contractar: elaboració del contracte, tramitació, documentació necessària, modificacions de contractes, finalització, renovacions i revisió de preus.
- Models d'impresos emprats en els procediments d'adquisició.
- Centres de responsabilitat.
- Models de plecs de clàusules i de contractes més usuals.

Els criteris de contractació de FGC són els mateixos que els que defineix la Llei de contractes: Els 3 procediments són l'obert i el restringit, que es poden adjudicar per concurs o subhasta, i el procediment negociat. Es defineixen els imports per sota dels quals els contractes es poden considerar menors amb totes les implicacions legals que això suposa (per obres, 5 MPTA; per subministraments, entre 2-3 MPTA; per serveis i consultoria i assistència, 2 MPTA, i per treballs específics i no habituals, 1 MPTA). A partir d'aquestes quanties es farà publicitat com a mínim, en el DOGC, i s'adjudicarà mitjançant concurs o subhasta.

Considerem que els procediments de contractació definits per FGC asseguruen raonablement el compliment dels principis de publicitat i concurrència d'ofertes.

4.1.3. Treball realitzat

FGC té uns llistats dels expedients d'inversió i uns llistats dels expedients d'explotació. Per tant, per a realitzar el nostre treball s'ha desglossat també els expedients en inversió i en explotació, obtenint conclusions diferents per a cadascun d'ells.

EXPEDIENTS D'INVERSIÓ

S'han obtingut els llistats d'expedients d'inversió de l'exercici 1996 que inclouen tots els expedients d'inversió que passen pel circuit procedimental. Cada expedient d'inversió està format per una suma de comandes que formen l'import global de l'expedient que apareix en el llistat abans esmentat. S'ha de dir que per un mateix concurs pot estar obert més d'un expedient si, per exemple, es tracta d'obres plurianuals (en aquest cas cada any s'obre un expedient), o bé, si es produeixen modificacions respecte del contracte inicial (s'obre un altre expedient). Això dificulta el seguiment d'un mateix contracte. S'han trobat, per exemple, expedients de l'any 1996, que corresponen a contractes dels anys 1992 a 1995. En aquests casos el contracte inicial i tot l'expedient relatiu al sistema d'adjudicació està arxivat en l'expedient inicial. També s'han trobat expedients corresponents a obres complementàries de contractes inicials, l'adjudicació de les quals s'ha efectuat directament al proveïdor que va guanyar el concurs, sense tenir en compte que si aquesta modificació supera el 20% de l'import global de l'obra inicial, segons la Llei de contractes s'hauria de fer un nou concurs. En altres expedients que corresponien a repetició d'obres similars a altres d'adjudicades per procediment obert o restringit, resulta difícil veure si complien els requisits per poder-se adjudicar per procediment negociat (conformitat amb el projecte base, incloses en l'anunci publicat, computat el seu import en la quantia total del contracte, període màxim transcorregut de 3 anys). Si aquest segon expedient estigués dins el primer expedient, es veuria clar aquest fet. La proliferació de números d'expedient facilita la dispersió de la informació i en dificulta el seguiment.

Com ja hem dit, s'han seleccionat els expedients del llistat d'expedients de l'exercici 1996. No obstant això, per diversos expedients, en mirar el concurs o sistema d'adjudicació corresponent, aquest incloïa partides d'anys anteriors i posteriors. Un cas clar és el de l'adquisició de les UT-112 i UT-213. L'adquisició de les UT-112 va ser analitzada per la Sindicatura en l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992. L'adquisició de les UT-213 tenia un pressupost de 1.210 MPTA per l'any 1995 i el de les UT-112 de 1.306,2 MPTA per al mateix any, el que suposa haver analitzat els expedients d'inversió de l'exercici 1995 en un 37%. A més d'aquests 2 expedients, també se n'han vist d'altres amb partida per a l'any 1995.

Per tant, es pot dir que:

- La cobertura obtinguda pels expedients d'inversió de l'exercici 1996 ha estat suficient,
- Per al 1995, tot i no ser l'objectiu de la nostra fiscalització, la revisió ha cobert també una part important de la contractació.

A partir d'aquest llistat s'ha verificat:

- 1 comanda per cadascun dels expedients d'inversió d'import superior a 100 MPTA (analitzant 1 comanda de cada expedient),

- 1 comanda per cadascun dels 13 expedients d'inversió d'import entre 10 i 100 MPTA,
- 6 expedients d'inversió d'import inferior a 5 MPTA.

El percentatge dels expedients analitzats sobre el total és d'un 75,80%, que entenem suficient per concloure sobre els procediments de la contractació per a fer inversions.

EXPEDIENTS D'EXPLOTACIÓ

Pel que fa als expedients d'explotació, s'ha obtingut el llistat dels exercicis 1995 i 1996. El que s'ha fet ha estat contrastar aquests amb les despeses del Compte de pèrdues i guanys susceptibles de contractació externa. Així, la nostra revisió ha consistit a analitzar, per les assegurances, la neteja i la seguretat, el tipus de contractació i la seva correcció. Cal dir que per aquest tipus de despesa recurrent, FGC signa contracte per un període de 3 a 5 anys, generalment a través de la realització d'un concurs. En els casos esmentats, els concursos provenien d'anys anteriors, es referien a diversos anys, i s'havien realitzat d'acord amb el circuit procedimental que té definit FGC i que assegura raonablement el compliment dels principis de publicitat i concurrència.

4.1.4. Conclusions

Efectuada la revisió de tots els expedients assenyalats, s'ha arribat a les següents conclusions:

a) Dispersió dels documents dels expedients de contractació entre 4 o 5 departaments. Els documents que formen part d'un expedient es troben repartits entre els següents departaments de FGC:

- El departament de compres, que guarda les comandes d'inversió, la petició de compra, la relació de les ofertes presentades, la relació de les factures presentades per l'adjudicatari, la valoració econòmica prèvia o informe d'adjudicació, la còpia de l'anunci pel cas de procediments d'adjudicació amb publicitat, la còpia de la documentació general presentada per l'adjudicatari, la còpia del contracte i de la documentació que es demana per a formalitzar-lo, la còpia de les ofertes si és un concurs, i l'original d'aquestes si no ho és.
- El departament d'administració, quan es tracta d'un concurs, guarda el plec de condicions administratives i tècniques, l'informe de valoració de les ofertes, les actes d'obertura dels sobres 1 i 2, la còpia de l'anunci i la relació d'empreses que van sol·licitar el plec i que no es van presentar.
- El departament de comptabilitat, que guarda la comanda d'inversió i les factures i, en cas que es tracti d'un concurs, guarda també les actes de recepció, els

justificants de constitució i de devolució dels avals.

- El departament d'assessoria jurídica, que guarda el contracte original i la documentació que l'acompanya (poders, etc.).
- El departament destinatari del servei objecte del contracte, que guarda, si n'hi ha, l'acta de replanteig.

A més, s'ha trobat una manca de coordinació entre els departaments esmentats. Per tot això, es fa difícil conèixer l'estat d'un expedient (acabat, en curs, amb aval, etc.). Tota la documentació hauria d'estar dins de l'expedient.

b) Desglossament d'un contracte en diversos expedients i en diverses comandes.

Com ja hem explicat a l'inici d'aquest epígraf, per un mateix contracte FGC pot obrir diversos expedients i, dins d'aquests, diverses comandes en funció de la fase d'execució del contracte. A més, en el departament de comptabilitat es registren els documents per número de comanda, i no per número d'expedient, cosa que fa difícil saber quina comanda pertany a cada expedient. Els problemes de seguiment del contracte, de les seves modificacions i del grau d'avançament que hem apuntat abans, són les principals conseqüències d'aquest procediment.

D'altra banda, hem trobat en algun expedient diverses comandes per un mateix concepte. Si se suma l'import d'aquestes comandes, probablement se superaria l'import a partir del qual l'adjudicació en lloc de ser pel procediment directe hauria de ser amb publicitat.

c) En casos en què segons la normativa interna era necessària l'aprovació prèvia del Consell d'administració, s'ha iniciat el procediment de contractació de les comandes sense la conformitat d'aquest. Amb posterioritat, el Consell d'administració ratifica els imports.

d) Els terminis d'execució no es compleixen gairebé en cap dels expedients revisats, sense que hi hagi una causa explicativa del perquè.

En molts casos el departament de contractació no sap si existeix o no acta de replanteig, cosa que dificulta la determinació del termini d'execució.

A més, en els expedients no es guarda cap còpia de les actes de recepció, ni cap document que indiqui la seva existència.

De fet, en cas que hi hagi acta de recepció, estarà arxivada amb la còpia de l'aval. Al departament de comptabilitat hi ha una persona que es cuida de rebre i retornar els avals de les fiances definitives, i una altra que rep totes les factures. L'única manera per saber si en un expedient hi ha actes de recepció o no, és que la persona encarregada dels avals consulti el seu arxiu i vegi si n'hi ha alguna.

En cas que no hi hagi aval, es consulta la base de dades on es registren totes les factures, i d'aquesta manera es pot saber si una comanda està acabada (quan ja s'han rebut totes les factures), o no.

e) S'ha vist que tots els expedients analitzats d'import superior a 100 MPTA, llevat del corresponent a la construcció de les UT-213 (les corresponents a la línia CAT), s'han adjudicat mitjançant procediment obert per concurs o subhasta. En el cas de les UT, sembla lògic que, un cop contractades, es continuïn adquirint als mateixos proveïdors que van ser adjudicataris mitjançant procediment obert en l'any 1992 per l'adquisició de les UT-112. Ara bé, tot i això cal dir que entre la data del primer concurs i la data del segon contracte han passat més de 3 anys, que és el termini màxim que permet la Llei per procediment negociat per obres similars.

Dels expedients analitzats d'entre 10 i 100 MPTA, el 79,4% s'han adjudicat mitjançant procediment negociat. Les especificitats tècniques de les inversions que realitza FGC són la causa principal que s'addueix en els informes d'adjudicació directa. Ara bé, s'han trobat diversos expedients en els quals es podria plantejar si l'especificitat tècnica era tan important com per no trobar altres proveïdors en el mercat. A més, com ja hem dit abans, hi ha expedients d'obres complementàries a un contracte inicial adjudicat pel procediment obert, on l'adjudicació es fa pel procediment negociat sense publicitat (al proveïdor de l'obra principal) tot i que els imports d'aquestes modificacions són superiors al 20% de l'import inicial.

Tot i que FGC s'ha de regir, en la seva contractació, únicament pels principis de publicitat i concurrència, el propi manual de procediments intern s'adequa molt a la normativa definida en la Llei de contractes de les Administracions Públiques, la qual cosa com hem dit abans permet assegurar el compliment d'aquests principis. Per tant, tot i que en general es pot afirmar que es compleix en els principis de publicitat i concurrència, entenem que els supòsits d'aplicació del procediment negociat haurien d'estar més delimitats, tal com es fa en la Llei.

f) No s'ha vist cap expedient dels d'import superior al 10% de les quantitats consignades com a despesa en l'exercici, amb l'autorització prèvia del DPTiOP. S'ha d'assenyalar però, que pel que fa als expedients relatius a les adquisicions de les UT, que superen àmpliament aquests percentatges, aquestes inversions estan aprovades en el Pla d'Actuació de FGC, i van ser autoritzades específicament per Acord del Govern de data 11 d'octubre de 1995.

4.2. FISCALITZACIÓ DEL PROGRAMA D'ACTUACIÓ, D'INVERSIONS I DE FINANÇAMENT (PAIF)

4.2.1. Fonaments legals

Els articles 28 i 29 de la Llei 4/1985, de 29 de març de l'estatut de l'empresa pública catalana, estableixen de manera específica la informació que ha de recollir

el PAIF, així com els seus terminis de realització, tramitació, aprovació i publicació. De manera similar s'expressa el Decret legislatiu 9/1994, de 13 de juliol, que actualitza i refon la Llei 10/1982, de 12 de juliol, de finances públiques de Catalunya, en els articles 54, 55 i 56. També l'article 46 dels estatuts socials de FGC recullen l'obligació d'elaborar i tramitar anualment el PAIF.

Aquestes disposicions fan del PAIF el document base que ha de quantificar i explicar a priori, exercici per exercici, al Departament al qual l'empresa està adscrita i al Departament d'Economia i Finances, quins són els objectius a assolir (quant a imports i concepte individualitzats per programes d'activitat o d'inversió). Aquests objectius i els mitjans necessaris per assolir-los, degudament quantificats, han de ser la base sobre la qual l'empresa elabori els pressupostos d'explotació i de capital. El PAIF, a més, ha de ser aprovat per acord de Govern, a proposta del conseller d'Economia i Finances i publicat al DOGC.

4.2.2. Pla d'Actuació de FGC

4.2.2.1. Pla d'Actuació de la divisió de Xarxa Principal

FGC realitza anualment un Pla d'actuació trianual, per la divisió de Xarxa Principal. Aquest Pla inclou les previsions per a l'any en curs, que coincideixen amb el pressupost de l'any, i per als 2 anys següents s'inclouen previsions del que es pensa fer per cadascuna de les actuacions que es preveuen. Aquest Pla d'Actuació s'aprova pel Consell d'administració en la primera reunió de l'exercici i, de fet, el que s'aprova són les actuacions del primer any, que és l'any en curs.

Apart dels contractes programes (1990-93 i 1995-97), on s'indiquen les línies marc d'actuació, el Pla s'alimenta dels estudis marc de la línia Catalunya-Sarrià 1987-1996, i del de la línia de Catalans (1990-1999), a més d'altres estudis com poden ser el del Taller de Rubí, el Pla d'estacions, el del nou edifici d'oficines (NEO), etc. Cada un d'aquests estudis defineixen una línia d'actuació a seguir per a l'assoliment de certs objectius.

El Pla d'actuació vigent en l'exercici 1996 per a la divisió de la Xarxa Principal és el que hem esmentat, corresponent als anys 1996-1998 (d'ara endavant PA).

El PA incorpora la totalitat de la definició de les inversions previstes per als seus anys de vigència. Aquestes inversions estan definides a nivell qualitatiu (en què consisteixen, quin objectiu es vol assolir, quin calendari d'actuació tenen, qui les finançarà, etc.) i també a nivell quantitatiu (import desglossat per anys) englobades dins les xifres previstes en el pressupost.

(Per a una anàlisi del compliment del Contracte-Programa i dels Plans d'Actuació, vegeu l'Informe de fiscalització de la gestió de FGC (42/98-D), corresponent a l'exercici 1996.)

A més, pel que fa al PA corresponent a la divisió de la Xarxa Principal, aquestes xifres de pressupost d'inversió global coincideixen amb el Contracte-Programa i amb el pressupost aprovat per la Llei de pressupostos de la Generalitat. D'altra banda, també coincideixen amb les xifres globals del resum d'expedients d'inversió (que és el llistat que fa el seguiment de totes i cadascuna de les inversions previstes, i que hem fet servir com a base de selecció del nostre treball de contractació). Ara bé, per conceptes individualitzats, s'observa que rara vegada els imports segons el PA coincideixen amb els imports segons aquest resum d'expedients. Això és a causa del fet el PA es prepara a inici d'exercici i el resum d'expedients és de final d'any. Tots els canvis (per canvis de prioritats, per canvis de pressupost, per modificacions tècniques, etc.) posteriors al PA, es reflecteixen directament en el resum d'expedients. L'anàlisi de les modificacions entre el PA i el resum d'expedients que serviria per a verificar el grau de compliment del PA, no es pot fer ja que FGC no fa un seguiment de control de gestió d'aquestes inversions planificades en el PA. L'únic seguiment que es fa és de tipus administratiu, però no s'analitzen les causes de les modificacions i variacions.

Actualment, i dins el que ja serà el Pla d'Actuació 1998-2001 (per a la divisió de Xarxa Principal) s'ha inclòs com a objectiu el desenvolupament del seguiment del PA quant al compliment d'objectius. S'espera que es desenvolupi en l'any 1998 i que en 1999 es comenci a controlar, tot i que el suport informàtic pot ser que no estigui desenvolupat per aquestes dates. El que es fa actualment és un seguiment quant a calendari, etc. de la gestió dels principals projectes d'inversió (Pla d'estacions, Metro del Vallès, etc.) però no hi ha una sistemàtica.

A part de la vessant de les inversions, el PA també recull una previsió dels ingressos i despeses pels 3 anys de vigència, on el primer any dels quals coincideix amb el pressupost d'explotació aprovat per la Llei de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 1996. Les xifres previstes estan correctament explicades: els ingressos consignats s'han obtingut a partir dels objectius comercials d'evolució dels tràfics i de la política de preus aplicada; les despeses de personal resulten de la política salarial i d'ocupació que s'explica detalladament en un capítol del PA; la resta de despeses es calculen en funció de l'evolució prevista marcada pel desenvolupament i les necessitats de la mateixa explotació, i queden clarament justificades en el PA.

De tot això es desprèn que els Plans d'Actuació que realitza FGC per a la Xarxa Principal suposen una base fonamental per a l'explicació dels imports dels projectes de pressupostos d'explotació i de capital que tramet per a què siguin aprovats pel Parlament en la Llei de pressupostos. Per això es pot concloure que, si bé FGC compleix la normativa quant al que representaria l'elaboració d'un PAIF i el seu contingut, caldrà adoptar les mesures adients per tal que, d'acord amb la normativa vigent, sigui aprovat per acord de Govern i sigui publicat en el DOGC, cosa que no es fa.

Malgrat tot, la utilitat d'aquests Plans d'actuació podria anar molt més enllà de representar la base en què es fonamenten els pressupostos d'explotació i de

capital, si es fes la comparació entre les xifres previstes i les xifres reals. En tant que FGC només liquida el pressupost d'explotació, aquesta comparació resulta molt necessària. Així, una liquidació del pressupost de capital i que aquesta fos fins al nivell de projectes d'inversió definits en el Pla d'actuació, donaria a aquests plans d'actuació un caire d'eina de control de la gestió que permetria el seguiment i anàlisi de compliment del previst respecte al realitzat. Això, juntament amb la Memòria de gestió que recollís amb major grau de detall, conceptual i quantificat, el grau d'assoliment dels objectius previstos respecte de les principals actuacions de FGC, haurien de representar les principals eines globals de control i d'informació de la gestió de FGC.

4.2.2.2. Plans d'Actuació de les altres divisions

Pel que fa a les altres 3 divisions, els plans d'actuació vigents en l'any 1996 són el de la Vall de Núria 1995-1997 que respon a un estudi marc que engloba de manera conjunta la gestió de l'estació de muntanya i del cremallera per tal de respondre a un trànsit molt creixent, sobretot a l'estiu, i el de La Molina 1994-1997 l'objectiu principal del qual era rendibilitzar La Molina a fi i efecte que fos atractiva de cara a una possible privatització. Pel que fa a la divisió dels Funiculars de Montserrat, donat que la inversió és molt petita, només es presenta un petit detall de les inversions a fer durant l'any (que ascendeixen a 5 MPTA).

Aquests plans d'actuació existents recullen una situació estàtica i unes previsions a curt i mitja termini que no s'actualitzen cada any i, per tant, no es poden considerar com vertaders instruments de planificació.

Cal que, per a aquestes 3 divisions, es faci un Pla d'actuació que no cal que sigui tan exhaustiu com el que es prepara per a la divisió de Xarxa Principal, però sí que ha de poder servir de base de preparació dels pressupostos i de comparació entre les xifres previstes i les reals. A més, hauria de complir els requisits legals de realització, tramitació, aprovació i publicació que es requereixen per al PAIF.

5. CONCLUSIONS FINALS

Al llarg d'aquest Informe s'han assenyalat les observacions que resulten pertinents sobre els aspectes financerocomptables, de control intern i de procediments, de legalitat i de caire pressupostari. Així mateix, s'han formulat les recomanacions necessàries per tal de corregir els defectes detectats.

En concret, pel que fa als comptes anuals de FGC, cal afirmar que excepte pels efectes que les observacions i recomanacions que es remarquen al llarg d'aquest

Informe, i especialment les que s'enumeren en aquest capítol, poden tenir en els comptes anuals de FGC, aquests expressen de forma raonable el patrimoni, la situació financera i els resultats obtinguts en l'exercici 1996. A més, els comptes anuals comprenen la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequades, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats.

Com s'ha dit en la Introducció, aquesta Sindicatura de comptes va realitzar un Informe de fiscalització de l'entitat referent a l'exercici 1992 (Informe de fiscalització D-17/93-F), en què s'assenyalaven les observacions i recomanacions corresponents sobre la base de la revisió efectuada.

Al llarg d'aquest Informe s'ha anat fent referència a totes aquelles observacions i, en el seu cas, recomanacions que es feien en l'Informe de fiscalització corresponent a l'exercici 1992 realitzat per aquesta Sindicatura. En el present Informe s'han incorporat aquelles observacions i recomanacions les quals són encara d'aplicació en tot o en part del seu contingut, obviant aquelles observacions i recomanacions que actualment ja no eren vigents, bé perquè ja s'havien implantat, bé perquè ja no eren aplicables per haver-se resolt.

A banda de totes i cadascuna de les observacions i recomanacions que formaven part dels epígrafs corresponents del Balanç de situació, del Compte de pèrdues i guanys, de la liquidació pressupostària o dels procediments de contractació, etc. ja analitzades en cadascun dels epígrafs corresponents d'aquest Informe, en l'Informe de fiscalització de gestió 42/98-D analitzem, per la seva vigència, aquelles observacions fetes en el Capítol de "Consideracions finals" de l'Informe de fiscalització de l'exercici 1992, que fan referència a l'estructuració de FGC.

A continuació es presenten aquelles observacions i, si escau, recomanacions, detectades per a l'exercici 1996, que considerem més rellevants:

1. Observacions i recomanacions sobre aspectes comptables:

- Dintre de Immobilitzacions immaterials s'inclou el cost dels projectes cremallera a Montserrat i el de la línia NLBP, que van ser encarregats pel Govern de la Generalitat i subvencionats per a la seva realització. La subvenció rebuda per aquests projectes està comptabilitzada com a Ingressos a distribuir en diversos exercicis. Aquests projectes no s'amortitzen, i tampoc no es traspasa a resultats una part de la subvenció de capital corresponent. El cost de cadascun d'aquests projectes a 31 de desembre de 1996, i l'import de la subvenció rebuda és el següent:

	Cost a 31.12.96	Import subvenció
Projecte cremallera Montserrat	385.538	420.000
Línia NLBP	3.491.038	3.462.000

Imports en milers de pessetes

Font: Dades obtingudes dels majors de FGC

En la mesura que aquests projectes estan acabats, s'hauria d'efectuar un traspàs o cessió d'aquests al DPTiOP que és qui els va encarregar i, per tant, donar-los de baixa tant de l'actiu pel cost dels projectes com del passiu per l'import de les subvencions rebudes.

- Les dotacions de l'exercici corresponents a les amortitzacions de l'immobilitzat de les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat s'imputen cada any directament al "Fons social", sense passar pel compte d'explotació, que seria la forma correcta de comptabilitzar-ho. Cal dir que aquesta pràctica no està admesa pel Pla General de Comptabilitat.

FGC ha d'incorporar la despesa per la dotació a l'amortització en el Compte de pèrdues i guanys de cada exercici, de manera que el resultat de l'exercici reflecteixi la despesa real per aquest concepte.

- Una part molt significativa de l'immobilitzat que explota FGC no es troba comptabilitzat dins el seu actiu perquè la inversió l'ha realitzada directament la Generalitat de Catalunya (DPTiOP) o alguna de les empreses de la Generalitat (GISA), sense que s'hagi produït una cessió o traspàs d'aquests béns a FGC. A 31 de desembre de 1996 aquests béns ascendien a 23.010,72 MPTA menys l'amortització acumulada que ascendia a 4.694,69 MPTA (sense incloure els lliuraments corresponents a 1995 i 1996 perquè encara no té detall d'aquests).

Cal efectuar els tràmits pertinents perquè aquests béns que FGC fa servir per a la seva activitat diària, siguin traspassats a FGC per tal que quedin reflectits en el Balanç de situació.

- FGC no disposa d'un inventari físic actualitzat de l'immobilitzat. S'ha de dir que actualment FGC porta un control físic sobre els trens, sobre els cotxes, sobre els equips informàtics i, en menor grau, sobre els edificis, però no sobre la resta d'immobilitzat.

Cal remarcar la necessitat de dur a terme inventaris físics periòdics, i efectuar conciliacions entre els llistats comptables i els llistats d'inventari físic.

- S'ha de recordar (tal com es deia en l'Informe de fiscalització referent a l'exercici 1992) la incorrecta documentació rebuda referida als inventaris d'immobilitzat de les línies ferroviàries explotades per FEVE a Catalunya, transferides a la Generalitat (Línia Catalunya- Sarrià i Línia Catalans), situació aquesta "heretada", cosa que fa qüestionar els inventaris inicials.

Cal que FGC porti a terme un estudi de l'inventari d'immobilitzat tant pel que fa a la seva valoració i determinació de la seva vida útil com pel que fa a la verificació de la seva existència física a partir del moment del traspàs.

- Les conciliacions bancàries mensuals es fan amb tira sumadora, anotant amb tinta negra els càrrecs pendents i amb tinta vermella els abonaments pendents.

Aquestes conciliacions no estan signades, no inclouen el concepte ni la data, ni cap anotació posterior de la data en què s'ha carregat o abonat finalment. Solament la conciliació de 31 de desembre es transcriu a un model informàtic i se supervisa i se signa pel cap de caixa.

Tenint en compte l'elevat saldo en bancs que té FGC, i l'elevat número de comptes corrents que manté per a la seva operativa diària, cal insistir en la millora del procediment de realització d'aquestes conciliacions, tant en l'aspecte formal com en la necessitat de supervisió mensual.

- És incorrecte el procediment de comptabilització de les pèrdues. FGC detreu directament del compte Resultats d'exercicis anteriors a aquelles que, amb posterioritat es compensen amb una subvenció específica de la Generalitat de Catalunya per compensar el dèficit. El procediment correcte a seguir seria incloure les quantitats lliurades per la Generalitat de Catalunya per a compensar pèrdues, en el compte específic 122 Aportacions de socis per a compensació de pèrdues. Un cop abonat l'import en aquest compte, es fa el càrrec amb posterioritat amb abonament al compte 121 Resultats negatius d'exercicis anteriors. D'aquesta manera es facilita el seguiment d'aquests dèficits. A més, l'abonament de la subvenció rebuda en el compte 122 s'ha de fer en el moment del seu cobrament efectiu, i no abans.

Així doncs, cal modificar el procediment de comptabilització de les pèrdues que després es compensen amb una subvenció específica, per tal de facilitar el seu seguiment. A més, cal que FGC no reconegui cap xifra de subvenció pendent de cobrament que no sigui la subvenció consignada en pressupostos, fins que rebí l'import real d'aquesta.

- Pel que fa a les Subvencions de capital que provenen de la Generalitat, i que s'han donat per a invertir en actius fixos directament relacionats amb l'activitat que desenvolupa FGC, s'haurien d'incloure com a més Fons Propis en lloc de com a Ingressos a distribuir en diversos exercicis.

Cal corregir la comptabilització d'aquestes subvencions i incloure-les com a més "Fons Social", tractant-les igual que les altres aportacions de capital.

En l'exercici 1997, i a instàncies d'un informe realitzat per la Intervenció General, FGC ja comptabilitza correctament aquestes subvencions.

- A partir de 1993, FGC crea cada any una dotació a la provisió per a riscos i despeses per les obligacions recollides en l'article 57 del Conveni col·lectiu referides a pensions i obligacions similars. S'ha de dir, però, que aquesta dotació anual no respon a càlculs actuàrials ni financers, sinó que és una dotació calculada de forma linial. No s'ha pogut analitzar l'impacte que tindria el fet que aquesta provisió es fes amb criteris financers i actuàrials.
- Dintre les Altres despeses d'explotació s'inclouen, entre d'altres, les despeses

relacionades amb l'explotació del restaurant de La Molina.
Cal incloure aquest tipus de despesa dins l'epígraf de Consums atenent a la seva naturalesa.

2. Observacions i recomanacions de legalitat:

Contractació

Efectuada la revisió de tots els expedients assenyalats, s'ha arribat a les següents conclusions:

a) Dispersió dels documents dels expedients de contractació entre 4 o 5 departaments, a més d'una manca de coordinació entre ells que dificulta conèixer l'estat d'un expedient (acabat, en curs, amb aval, etc.). Tota la documentació hauria d'estar dins de la carpeta de l'expedient.

b) Desglossament d'un contracte en diversos expedients i en diverses comandes, cosa que fa difícil saber quina comanda pertany a cada expedient.

D'altra banda, hem trobat en algun expedient diverses comandes per un mateix concepte. Si se suma l'import d'aquestes comandes, probablement se superaria l'import a partir del qual l'adjudicació en lloc de ser pel procediment negociat hauria de ser amb publicitat i concurrència.

c) En casos en què segons la normativa interna era necessària l'aprovació prèvia del Consell d'administració, s'ha iniciat el procediment de contractació de les comandes sense aquesta conformitat. Amb posterioritat, el Consell d'administració ratifica els imports.

d) Els terminis d'execució no es compleixen gairebé en cap dels expedients revisats, sense que hi hagi una causa explicativa del perquè ni explicació de penalitzacions. En molts casos no se sap si es farà o no acta de replanteig, cosa que dificulta la determinació del termini d'execució. A més, en els expedients no es guarda cap còpia de les actes de recepció, ni cap document que n'indiqui l'existència.

e) En el cas de la contractació per la construcció de les UT, sembla lògic que, un cop contractades, es continuïn adquirint als mateixos proveïdors que van ser adjudicataris mitjançant procediment obert en l'any 1992 per l'adquisició de les UT-112. Ara bé, tot i això cal dir que entre la data del primer concurs i la data del segon contracte han passat més de 3 anys, que és el termini màxim que permet la Llei per a adjudicació pel procediment negociat per obres similars. L'adquisició d'aquestes UT va ser autoritzada per Acord de govern de data 11 d'octubre de 1995.

f) Dels expedients analitzats d'entre 10 i 100 MPTA, el 79,4% s'han adjudicat mitjançant procediment negociat. Les especificitats tècniques de les inversions que

realitza FGC són la causa principal que s'addueix en els informes d'adjudicació directa. Ara bé, s'han trobat diversos expedients en els quals es podria plantejar si l'especificitat tècnica era tan important com per no trobar altres proveïdors en el mercat. A més, com ja hem dit abans, hi ha expedients d'obres complementàries a un contracte inicial adjudicat pel procediment obert, on l'adjudicació es fa pel procediment negociat sense publicitat (al proveïdor de l'obra principal) tot i que els imports d'aquestes modificacions són superiors al 20% de l'import inicial.

Tot i que FGC s'ha de regir, en la seva contractació únicament pels principis de publicitat i concurrència, el propi manual de procediments intern s'adequa molt a la normativa definida en la Llei de contractes, la qual cosa permet assegurar el compliment d'aquests principis. Per tant, entenem que els supòsits d'aplicació del procediment negociat haurien d'estar més delimitats, tal com es fa en la Llei.

g) No s'ha vist cap expedient dels d'import superior al 10% de les quantitats consignades com a despesa en l'exercici, amb l'autorització prèvia del DPTiOP. Malgrat això, pel que fa als expedients relatius a les adquisicions de les UT, que superen àmpliament aquests percentatges, les inversions estan aprovades pel Pla d'Actuació de FGC, i autoritzades específicament per Acord de Govern de data 11 d'octubre de 1995.

Aspectes fiscals

• IRPF: Els següents conceptes retributius superen els límits exempts establerts per l'IRPF, i no han estat objecte de retenció:

- Quilometratge: L'import que es paga és de 30 PTA/km, que sobrepassa el límit exempt segons la normativa fiscal d'IRPF, que és de 24 PTA/km. FGC no efectua cap retenció per l'excés.

Cal practicar retenció per la diferència entre el límit exempt i l'import pagat per l'entitat.

- Despeses d'hotel: En general, es paguen les despeses incorregudes amb factura de l'hotel, però sense límit quantitatiu (hi ha límit en la categoria de l'hotel). Amb aquest procediment no es controla si els imports pagats sobrepassen els límits exempts segons la normativa fiscal de l'IRPF i, per tant, no es practicaria retenció sobre els possibles excessos.

S'ha d'assenyalar però, que en l'exercici 1996 no hi ha cap supòsit que superi els esmentats límits.

Cal que es porti un control de les despeses de viatge de manera que, en els casos en què els imports superin els límits fiscals exempts, es practiqui la corresponent retenció per IRPF.

- IS:

FGC té un certificat de l'Agència Tributària, de 12 de novembre de 1996, pel qual aquesta estableix que la Societat està exempta parcialment quant a l'Impost sobre Societats, d'acord a l'article 133 de la Llei 43/1995, de 27 de desembre, de l'Impost sobre Societats.

De la revisió de l'esmentat article no es desprèn que li sigui aplicable, per la qual cosa, tot i l'existència d'aquest certificat, en la nostra opinió, FGC no està exempta parcialment de l'IS.

En conseqüència, si la Societat hagués de realitzar la declaració de l'Impost sobre Societats hauria de tenir en compte que no serien deduïbles les aportacions satisfetes al Contracte d'Administració de Fons (de preprimes de prestació determinada i base no contributiva), en no complir els requisits de deduïbilitat fiscal previstos en l'article 13.3 de la Llei 43/95 de 27 de desembre de l'Impost de Societats.

- IVA: FGC rep la subvenció de tarifa social de la Generalitat destinada a sufragar el cost del bitllet de transport de certes persones (pensionistes). Aquesta subvenció, en estar vinculada al preu i complir la resta de requisits establerts per la legislació de l'IVA, en la nostra opinió hauria de portar l'IVA corresponent, cosa que no fa.

Cal reclamar la repercussió de l'IVA en aquesta subvenció, per tal de donar compliment a la legislació vigent i evitar així un possible risc fiscal.

PAIF

- Si bé FGC compleix la normativa quant al que representaria l'elaboració d'un PAIF i el seu contingut, pel que fa a la divisió de Xarxa Principal, cal adoptar les mesures adients per tal que, d'acord amb la normativa vigent, sigui aprovat per acord de Govern i sigui publicat en el DOGC, cosa que no es fa.

- Per les divisions de La Molina, Vall de Núria i Funiculars de Montserrat, cal que es faci un Pla d'actuació que no ha de ser tan exhaustiu com el que es prepara per la divisió de Xarxa Principal, però sí ha de servir de base de preparació dels pressupostos i de comparació entre les xifres previstes i les reals. A més, hauria de complir els requisits legals de realització, tramitació, aprovació i publicació que es requereixen per al PAIF.

3. Observacions i recomanacions als pressupostos:

- FGC no efectua la liquidació pressupostària corresponent al pressupost de capital.

FGC ha d'elaborar la liquidació del pressupost de capital per tal de deixar constància formal del grau de compliment del pressupost de capital aprovat per

la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

- En la liquidació no s'inclouen les xifres de subvenció per liquidar dèficits d'exercicis anteriors, i que sí estan consignades en el Pressupost. Aquestes partides es tracten de forma separada en el resum de la liquidació.

Cal incloure aquest tipus de partides en la liquidació, tot i tractar-se de partides que liquiden exercicis anteriors, ja que es tracta de partides consignades dins el pressupost d'exploració i, com a tals, s'han de liquidar.

6. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte previst per l'article 6 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per la Llei 15/1991, de 4 de juliol, el present Informe de Fiscalització fou tramès a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC).

La resposta de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya una vegada conegut l'informe, és la que es reproduïx tot seguit:

Ferrocarrils de la Generalitat
de Catalunya

Avda. Pau Casals, 24, 8è.
08021 BARCELONA
Tel. 93-386.33.40
Fax. 93-386.33.50
Presidència

13 de juliol de 1998

E-mail eroig@fgc.catalunya.net

Sr. Jordi Petit Fontseré
SINDICATURA DE COMPTES
Plaça de Catalunya, 20
08002 BARCELONA

Registris's i passi
AL SINDIC SR. PETIT
14 / 07 / 98
núm. interior 32

Benvolgut Sr. Petit,

Per la present acuso rebuda dels informes: Fiscalització de Regularitat 42/97-D i del projecte de fiscalització de la Gestió 42/98-D referits a l'exercici 1996. Una vegada revisats els mateixos li expresso la meva conformitat als comentaris que es fan esment en els informes que va elaborar aquesta Sindicatura de Comptes.

Cordialment,

Enric Roig i Solés

Sindicatura de Comptes
de Catalunya

La secretària general

M. ÀNGELS BARBARÀ i FONDEVILA, Secretària General de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

C E R T I F I C O:

Que el present informe de fiscalització de regularitat 42/97-D, relatiu a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), exercici 1996, és una còpia exacta de l'aprovat pel Ple de la Sindicatura de Comptes en la reunió que va tenir lloc el dia 14 de juliol de 1998.

I perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquesta certificació, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 30 de juliol de 1998

Vist i plau
EL SÍNDIC MAJOR

Plaça de Catalunya, 20
08002 Barcelona
Telèfon (93) 270 11 61
Fax (93) 270 15 70

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Jaume I, 2-4
08002 Barcelona
Tel. (+34) 93 270 11 61
Fax (+34) 93 270 15 70
sindicatura@sindicatura.org
www.sindicatura.org

Elaboració del document PDF: setembre de 2003

Dipòsit legal: B-42687-2003